

FOLKEHØGSKOLEN

#2 – 2013 – ÅRGANG 109 – UTGITT AV FOLKEHØGSKOLEFORBUNDET

**SKOLEREDDEREN
OLA BERGUM**

SIDE 4

**FOLKEHØGSKOLENE FÅR MANGE
KLAGER FRA ELEVENE**

SIDE 16

**KUNSTSAMLING PÅ PASVIK
FOLKEHØGSKOLE**

SIDE 24

1905
NORGES HØGSKULELÆRARLAG

1972
NORSK FOLKEHØGSKOLELAG

2013
FOLKEHØGSKOLEFORBUNDET

LANDSMØTET PÅ AGDER FOLKEHØGSKOLE:

**INN I FRAMTIDA MED NYTT NAVN, NYTT IDÉ- OG
PRINSIPPROGRAM OG JUSTERTE VEDTEKTER**

SIDE 10

FOLKEHØGSKOLEN

UTGITT AV FOLKEHØGSKOLEFORBUNDET

Redaktør:
Øyvind Krabberød
ok@folkehøgskole.no
mob. 986 27 439

Journalist:
Tone Minerva Grenness
tone@folkehøgskole.no
mob. 402 28 302

Send ros og ris til:
redaktor@folkehøgskole.no

Kommer ut med 5 nr. pr. år
Frist for innlevering av stoff: Den 15. i måneden før utgivelse, som er 15. februar, april, juni, september og november. Stoff meldes i god tid før deadline.

ISSN 0333-0206

Design: **Skin Designstudio**
Produksjon/trykk: **Østfold trykkeri**
Papir: Amber Graphic
Forsideillustrasjon: **Skin Designstudio**

Abonnement: 300 kr
Annonser: 1/4-side: 2.100 kr,
1/2-side: 4.100 kr og helside: 8.000 kr

FOLKEHØGSKOLEFORBUNDET
Øvre Vollgate 13, PB 420 Sentrum, 0103 Oslo, tlf.: 22 4743 00,
fax: 22 47 43 01, bankgiro: 8101.34.46466

nf@folkehøgskole.no
www.folkehøgskolene.net/nf
www.frilyntfolkehøgskole.no

Generalsekretær:
Knut Simble
knut@folkehøgskole.no
tlf.: 69 14 44 63 / 97 42 89 79

Leder:
Øyvind Brandt
Falkestien 12, 3179 Åsgårdstrand
oyvind.brandt@folkehøgskole.no
tlf: 900 77 694

Nestleder:
Britt Soot
Follo folkehøgskole
1540 Vestby

Styremedlem:
Elin Evenrud
Holtekilen folkehøgskole
1368 Stabekk

Styremedlem:
Haldis Brubæk
Romerike folkehøgskole
2050 Jessheim

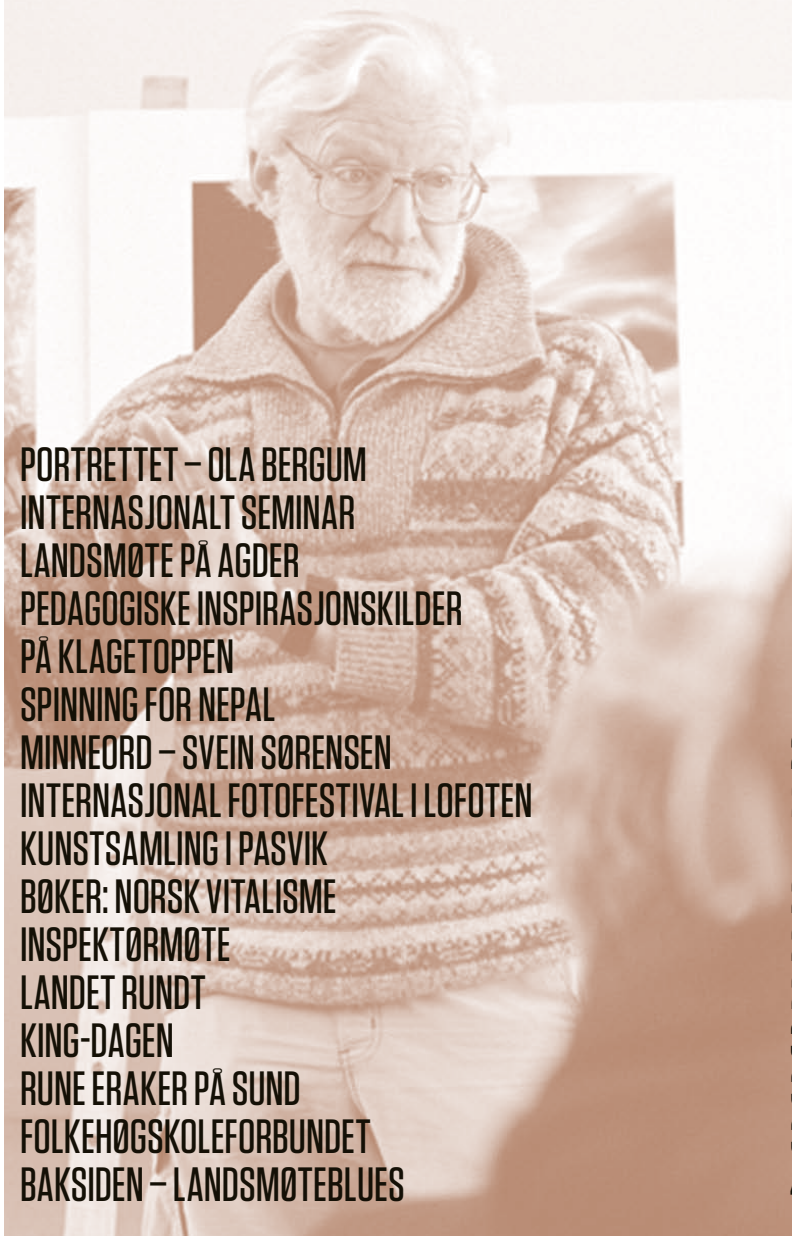
Styremedlem:
Henning Iversen
Toten folkehøgskole
2850 Lena

1. varamedlem:
Siri Skjerve Gjeldnes
Ringeby folkehøgskole
2630 Ringeby

INFORMASJONSKONTORET FOR FOLKEHØGSKOLEN
Øvre Vollgate 13, PB 420 Sentrum, 0103 Oslo
Tlf.: 22 47 43 00
Fax: 22 47 43 01
Bankgiro: 1609.13.12135
if@folkehøgskole.no

Daglig leder:
Dorte Birch
dorte@folkehøgskole.no
tlf: 913 52 372

STORFINT BESØK: Den amerikanske fotografen Bruce Barnbaum gjestet «nye» Lofoten internasjonale fotofestival (LIFF).

PORTRETTE – OLA BERGUM	4
INTERNASJONALT SEMINAR	6
LANDSMØTE PÅ AGDER	10
PEDAGOGISKE INSPIRASJONSKILDER	14
PÅ KLAGETOPPEN	16
SPINNING FOR NEPAL	18
MINNEORD – SVEIN SØRENSEN	20
INTERNASJONAL FOTOFESTIVAL I LOFOTEN	22
KUNSTSAMLING I PASVIK	24
BØKER: NORSK VITALISME	26
INSPEKTØRMØTE	28
LANDET RUNDT	29
KING-DAGEN	30
RUNE ERAKER PÅ SUND	33
FOLKEHØGSKOLEFORBUNDET	36
BAKSIDEN – LANDSMØTEBLUES	40

MAGASINET FOLKEHØGSKOLEN

Folkehøgskolen gis ut av Folkehøgskoleforbundet og er organisasjonens talerør overfor medlemmer, ansatte i folkehøgskolen, politikere, pedagoger og læresteder.

Bladet skal sette dagsorden, speile og kommentere aktiviteten i frilynt folkehøgskole og i organisasjonen ved å bringe aktuelt pedagogisk, politisk og kulturelt stoff til inspirasjon og debatt.

Folkehøgskolen legges ut på bloggen frilyntfolkehøgskole.no. Målet er å ha en vekselvirkning mellom blad og nett. Relevante blogginnlegg kan også tas inn i bladet. Folkehøgskolen startet opp som Høgskolebladet i 1904 og er medlem av Fagpressen.

Fagpressen **F**

LEDER

MED FOLKEHØGSKOLEFORBUNDET INN I FRAMTIDA

Med nytt prinsippprogram, fornyede vedtekter, nytt navn og gjenvalgt leder kan vi fastslå at Norsk Folkehøgskolelag går offensivt inn en spennende tid.

Det er en 108 år gammel organisasjon som nå skifter navn. I 1905 ble Norges Høgskulelærarlag skipa, i 1972 så Norsk Folkehøgskolelag (NF) dagens lys, mens når vi skriver 2013 ønsker vi Folkehøgskoleforbundet velkommen.

Det har vært et tydelig uttalt ønske fra styret i «gamle» Norsk Folkehøgskolelag om å sette sitt stempel på utviklingen og være en pådriver for

fornyelse, og å forbli en relevant idé- og fagorganisasjon for ansatte i frilynt folkehøgskole.

Programnemnda bestående av Kristin Bjørke – Sund folkehøgskole, Ingjerd de Graff – Romerike folkehøgskole, Terje Heggernes – Seljord Folkehøgskule, Einar Opsvik – Møre folkehøgskule og med Øyvind Brandt som sekretær hadde lagt ned et glimrende arbeid i fornyelse av idé- og prinsippprogrammet, og det endelige programforslaget fra styret ble bare påført mindre endringer av landsmøtet. Forslaget har vært godt forankret i organisasjonen ved høring ute i lokallagene og informasjon og tilbakemeldinger på distriktsmøtene. Det samme har styrets forslag til vedtektsendringer vært.

Styret fikk gjennomslag for sitt forslag om navneendring – det skjedde med overraskende lite debatt. Mer «krig» ble det da forslaget om å legge

ned distriktsleddet av organisasjonen kom opp. Distrikt 6 var svært aktive i debatten – forslaget fikk ikke nødvendige 2/3 flertall. Delegatsmodellen som var foreslått gikk derimot gjennom. Det betyr så langt vi kan se en styrking av demokratiet i organisasjonen. Slik det har vært, hvor alle medlemmer som møtte opp på landsmøtet hadde stemmerett, var det faktisk mulig å «kuppe» viktige avgjørelser og valg. Med den nye modellen fungerer også seniorlaget og sekretariatet som egne lokallag.

Vi ønsker det nye styret bestående av Øyvind Brandt, Britt Soot, Elin Evenrud, Haldis Brubæk, Henning Iversen og med Siri Skjerve møtende fast som 1. vara, lykke til med å løfte Folkehøgskoleforbundet inn i nye oppgaver.

ØYVIND KRABBEROD

FOLKEHØGSKOLEFORBUNDET

Så heter vi Folkehøgskoleforbundet. Landsmøtet på Agder folkehøgskole gikk inn for dette og en rekke andre vedtektsendringer. På landsmøtet ble også nytt idé- og prinsippprogram vedtatt for de kommende fire årene. Styret og programnemnda har arbeidet med disse sakene gjennom lenger tid, blant annet gjennom flere høringsrunder og på distriktsmøtene. Utgangspunktet har vært hvilke utfordringer vi som organisasjon står overfor i dag og i framtida, og hvordan vi møter disse. Svarene er selvfølgelig å finne på flere nivå.

Fra landsmøtet har det nye styret dermed fått et fornyet utgangspunkt for det videre arbeidet med å gire organisasjonen inn mot fremtidige oppgaver. For det er selvfølgelig sakene som er viktigst for oss, som for

andre. Idé- og prinsippprogrammet gir et tydelig og godt utgangspunkt for både det bærende idéarbeidet innad og utad, det viktige interessearbeidet inn mot myndighetene, det viktige og nødvendige fagforeningsarbeidet overfor Virke og KS, og ikke minst det avgjørende opplysnings- og utviklingsarbeidet, formulert i prioriterte områder styret og resten av organisasjonen skal arbeide med de neste fire årene.

Folkehøgskolen utfordres av sterke krefter i samfunnet. Nytt navn, fornyet idé- og prinsippprogram, ny utvalgsstruktur, bedre opplæring og oppfølging av tillitsvalgte, nytt informasjons- og rekrutteringsmaterieil og forsterket innsats på pedagogisk utviklingsarbeid er blant de ting vi tror skal bidra til å sikre og videreutvikle folkehøgskolen inn i framtida. Og folkehøgskolen – hvem er det? Det er deg og meg, alle vi som arbeider i skoleslaget, om det er som praktisk personale, lærere eller ledere (eller styremedlem ved en folkehøgskole for den saks skyld).

For å få til dette må vi samle oss og sørge for å sette av tid i en travel hverdag til å arbeide med viktige oppgaver i skoleslaget vårt. Og da blir vi kanskje også flere på landsmøtet i 2015.

ØYVIND BRANDT, LEDER

SKOLEREDDEREN

Med stor optimisme og kreative ideer, klarte den tidligere bankmannen fra Gjøvik, Ola Bergum (51), å snu situasjonen for Arbeiderbevegelsen folkehøgskole i Ringsaker (AFR). Fra å være truet med nedleggelse, endte de med å redde fortsatt folkehøgskoledrift.

TEKST: INGJERD STEINSLAND, MEDIA 2 ELEV VED AFR / FOTO: EIVIND SMITH, AFR

Etter flere år med dårlig økonomi slet Arbeiderbevegelsens Folkehøgskole i Ringsaker med å få til sunn drift. Eierne av skolen var på vei ut, og den var vurdert nedlagt i 2004. For å bevise at skolen hadde livets rett startet de ansatte og styret en prosess for å bevise at skolen kunne drives videre. Ola Bergum ble engasjert for å styre den prosessen.

– På den tiden jobbet jeg i bank, der hadde jeg erfaring med næringsliv og bedrifter som slet. Det var en viktig grunn til at jeg ble engasjert i prosessen med å finne en løsning på skolens økonomiske problem. Jeg så fort at det var mulig å få til forsvarlig drift, spesielt med tanke på at både styre og ansatte var villige til å ta del i en snuoperasjon, forteller Bergum.

SNUDE TRENDEN

Som tidligere bankmann har han god greie på økonomi, og han klare derfor å få skolen ut av den onde sirkelen.

– Det var kreative folk på skolen, og sammen var vi et godt team som klarte å tenke nytt og snu den økonomiske trenden.

Han legger ikke skjul på at han ideologisk sett stod på riktig side i forhold til eierne, LO.

– Det var ikke krav til noe partibok, men det hadde nok blitt flere utfordringer hvis jeg hadde vært på «feil» side partipolitisk, innrømmer han.

BLE IGJEN PÅ SKOLEN

Siden Bergum ble satt til å redde skolen har han blitt værende, og er i dag rektor.

– Jeg likte ikke det som skjedde i bankene. Noe av det jeg hadde likt best med jobben der var kontakten med kundene. Den ble det bare mindre og mindre av, derfor synes jeg rollen som rektor på en folkehøgskole hørt forlokkende ut og valgte å bli værende, forteller Bergum.

I dag angerer han ikke på valget.

– Det er en veldig fin jobb, og man er privilegert når man får jobbe sammen med ungdom. Jeg er nok mye mindre sammen med elever enn jeg hadde forventet i denne jobben, men det er sånn det er når man er rektor. Det er mange andre oppgaver som også må løses, fortsetter han.

«Så lenge jeg klarer å briljere litt på fotballbanen henger jeg med ungdommen.»

«Vi må hente fram kreativiteten og begynne å tenke nytt.»

JOB MED NERVE I

Usikkerheten er stor når man leder en folkehøgskole.

– Man vet jo aldri om man får fylt opp skolen eller ikke, men for min del er det egentlig bare et spenningsmoment. Det hadde vært kjedelig dersom det hadde vært gitt at det kom 90 elever hvert år. Det er helt klart en utfordring å rekruttere elever, men jeg har alltid troen på at det går bra, og det har det jo gjort til nå.

– Jeg trives veldig godt i jobben som rektor, men alle jobber har positive og negative sider. Så lenge de positive sidene veier mer enn de negative så er det ingen grunn til å gi seg, sier han.

BRILJERER PÅ FOTBALLBANEN

En vanlig dag på jobben eksisterer ikke for Ola.

– Det eneste som stort sett er likt er at dagen starter med morgensamling. Men etter den kan det være alt mulig fra møter om økonomi og drift, til å ha fotball med elevene. Det er en spesiell lederrolle, forteller han.

For Bergum er fotballundervisningen krydderet i jobben.

– Jeg synes det er veldig gøy å få lov til å være sammen med elevene å spille fotball. Mange ganger er det lett å glemme at man begynner å bli eldre, og det synes jeg er konge. Det hjelper spesielt dersom man er inne i tunge prosesser. Så lenge jeg klarer å briljere litt på fotballbanen henger jeg med ungdommen – og det er gøy.

SER OG LÆRER MYE

Skolen drives nå uten ekstern økonomisk støtte. Fremtiden vet han ikke hvordan kommer til å bli, men Ola er positiv og tror det kommer til å gå bra.

– Vi er nok inne inn utfordrende tid med tanke på søkere, men det skal vi klare å stå av. Det blir spennende å se utviklingen. Vi har nå en positiv eier, samt ansatte, som står på. Derfor ser jeg optimistisk på fremtiden, avslutter Bergum.

FOLKEHØGSKOLENES INTERNASJONALE ENGASJEMENT

Internasjonalt Utvalg for folkehøgskolen (IU) inviterte til et deltakende seminar om Dannelse, globalt medborgerskap og folkehøgskolen mandag 11. februar på Cafeteateret i Oslo. Seminaret er en viktig del av IUs fagprosess med RORG-samarbeidet, og skal gi innspill og danne grunnlag for IUs videre arbeid i folkehøgskolebevegelsen.

Arrangementet var delt opp i to deler. Første del var for folkehøgskoleansatte hvor det ble tatt opp ulike problemstillinger om dannelse i folkehøgskolen, globalt medborgerskap, og hvilken rolle folkehøgskolen har i samfunnet i dag – opplevelsessenter eller samfunnsaktør? Siste del var en åpen paneldebatt.

RORG: RORG-samarbeidet (RORG er en forkortelse for RammeavtaleORGanisasjoner) er et samarbeid blant norske frivillige organisasjoner som gjennom rammeavtaler og flerårige avtaler med Norad mottar offentlig støtte til å drive folkeopplysning i Norge om sentrale og aktuelle nord/sør- og utviklingsprosjekt.

HANDLING – DET ENESTE SOM GJELDER

Om lag 50 personer var møtt fram til paneldebatt på Cafeteateret på Grønland i Oslo hvor spørsmålet var: Hvilken rolle har folkehøgskolen i samfunnet i dag – opplevelsessenter eller samfunnsaktør?

TEKST OG FOTO: OYVIND KRABBERØD

DEBATT: Panelet f.v. prorektor ved Universitetet i Oslo, Inga Bostad, Ingrid Borge, leder i Changemaker, rådgiver ved Antirasistisk senter, Shoab Sultan og kunnskapsminister Kristin Halvorsen.

Del to av seminaret var en panelsamtale som var åpen for alle interesserte. Ønsket med samtalen var å sette fokus på hvilken rolle folkehøgskolebevegelsen har hatt, har og kan ha for vår allmenndannelse, og da særlig knyttet til begrepet «global medborger». Det er viktig og bra å engasjere seg i bistandsprosjekter, men er det med på å danne aktive og bevisste globale medborgere, spurte arrangøren.

Paneldeltakerne var kunnskapsminister Kristin Halvorsen, prorektor ved Universitetet i Oslo, Inga Bostad, rådgiver ved Antirasistisk senter, Shoaib Sultan og Ingrid Borge, leder i Changemaker.

HANDLING

Det var Edgar Fredriksen og Øyvind Brandt som ledet panel-samtalen. Bostad var først ut – hun tok tak i dannelsesbegrepet og hevdet at dannelse handler om å utdanne seg til et menneske med selvstendighet og evne til kritisk refleksjon. Hun syntes uttrykket global medborger var litt jålete, og ville heller stille spørsmålet: Hva er det som får oss til å endre retning?

Lederen fra Changemaker var opptatt av at ungdom kan være med på å forandre verden. – Vi må gi ungdom handlingsalternativer. Handling er det eneste som gjelder, sa Borge.

Kunnskapsministeren hevdet at kunnskapsdebatten i skyggen av PISA har vært særdeles instrumentell. – Jeg ser fram til at folkehøgskolebevegelsen kaster seg inn i samtalen om dannelse. Det handler om refleksjon og kultur, sa Halvorsen.

Inga Bostad fulgte opp. – Dannelse handler om å få en moralsk uro inn i skolen. Hvorfor skal vi være solidariske og hva er konsekvensen av dine handlinger, spurte Bostad. Øyvind Brandt stilte spørsmålet: Er folkehøgskole bare opplevelser, og hva betyr opplevelsen?

– Opplevelser og erfaringer kan føre til endring – møter er viktig. En form for mandat til folkehøgskolen skulle være å utvikle kvalifiserte globetrottere. Her har dere et smutthull, sa prorektoren.

Paneldebatten, del to av seminaret, samlet om lag 50 deltakere på Cafeteatret i Oslo.

«Vi må gi ungdom handlingsalternativer. Handling er det eneste som gjelder.»

LANGSOMHETEN

Kristin Halvorsen slo et slag for langsomheten. Det er viktig å bli utfordret til å stoppe opp, jeg tror folkehøgskolen fremmer langsomheten. Gode minner har også en verdi, og det tror jeg de får med seg gjennom folkehøgskolen.

For å få flere innvandrere inn i folkehøgskolen mente ministeren at skoleslaget måtte tilby noe som var nyttig, for eksempel studieteknikk og studieforberedende kurs.

På spørsmål fra salen om hva som var det viktigste ungdom kunne få med seg fra folkehøgskolen sa Halvorsen: – Det er opprør mot urettferdighet – å vekke denne viktige og grunnleggende kampen, avsluttet kunnskapsministeren.

«Jeg ser fram til at folkehøgskolebevegelsen kaster seg inn i samtalen om dannelse. Det handler om refleksjon og kultur», sa Halvorsen.

Seminar deltakere i aktivitet. Foto: Øyvind Krabberød

DELTAKENDE SEMINAR: GLOBALE MEDBORGERE, DANNELSE OG FOLKEHØGSKOLEN

Suksesshistorier og suksesskriterier, erfaringsutveksling, fremtidsverksted og nytenkning var i fokus når om lag 25 folkehøgskoleansatte møttes til deltakende seminar.

AV BRITA PHUTHI

Hva er folkehøgskolenes internasjonale engasjement i dag? Hva har fungert best, og hvordan ser folkehøgskolenes internasjonale engasjement ut i fremtiden? Dette var noen av spørsmålene deltakerne jobbet med i løpet av seminaret. IUs visjon sier noe om hva slags dannelse elevene skal få med seg etter ett år på folkehøgskole – å bli bevisste og aktive globale medborgere. Den sier også noe om viktigheten av at alle som er ansatt og involverte i folkehøgskolen blir bevisst globale utfordringer. Og sist, men ikke minst, så er det lagt vekt på hvor viktig det er med ny kunnskap, og at IU skal la seg inspirere og utfordres av lokale og globale endringsaktører.

Deltakerne fikk i oppgave å se på visjonen og trekke frem hva man likte og syntes var det beste ved visjonen. Her kom det mange gode tilbakemeldinger, og mange likte blant annet bruken av «bevisste og aktive» globale medborgere – at elevene både skal få kunnskap, men også mulighet til å handle ut fra denne kunnskapen i løpet av skoleåret. Her ble det også pekt på viktigheten av å bryte ned grenser mellom mennesker og ha fokus på likestilling og delt ansvar for å løse verdens utfordringer.

SUKSESSHISTORIER

Før deltakerne ble utfordret på hva man kan gjøre for å bidra til å danne globale medborgere på sine skoler, fikk vi høre mange gode eksempler på hva som allerede gjøres eller har blitt gjort. Kristin O. Alvarez fra Stavern folkehøgskole fortalte om linja hennes som arrangerer «Lavforbruksuke» hvert år. Her er målet, som det kommer frem av i navnet, at man skal forbruke mindre, kaste mindre mat, bruke mindre strøm/energi, men også bli bevisst den skjeve fordelingen av verdens ressurser gjennom «urettferdig dag», som i år ble arrangert på skolen.

Ola Mo fra Viken folkehøgskole kunne også fortelle en suksesshistorie hvor musikkelever fra Viken brukte studiereisepengene til at både Viken-elevne og samarbeidspartnerne (ungdommene) i Kenya kunne bo sammen de dagene Viken-elevne var på besøk. Det var ingen aktiviteter de kenyanske ungdommene ikke fikk være med på, og dette resulterte i mange gode samtaler og opplevelser, og ikke minst utveksling av kunnskap og erfaring.

VEIEN VIDERE

Siste del av seminaret fikk deltakerne i oppgave å skrive ned hva man ser for seg av internasjonalt engasjement i fremtiden og hvordan man kan nå de målene. Her var det viktig å komme med konkrete, gjennomførbare initiativ som gjerne kunne settes i gang allerede neste dag ved å sende en e-post, ta en telefon eller arrangere et møte. Å komme opp med forslag til hva IU kan bidra med var også en del av oppgaven. Til IU var det blant annet ønske om flere seminarer som dette, hvor man møtes og diskuterer internasjonale tema, fortsette å være pådriver for gode handlingsalternativer som Grønt Flagg, bistå i å få til samarbeid mellom folkehøgskoler og jobbe videre med ressursbanken. Deltakerne selv ville bidra med alt fra Fairtrade og Grønt Flagg sertifisering til mer samarbeid mellom folkehøgskolene og kritisk blick på studiereisenes innhold.

Det viser seg igjen og igjen hvor viktig det er å komme sammen i folkehøgskolen og dele erfaringer og ideer. På disse møtene er vi også med på å inspirere og motivere hverandre på å fortsette det gode arbeidet som allerede gjøres på skolene – og forhåpentligvis bidra til positiv utvikling av både linjer og skolens arbeid.

INTERNASJONALT UTVALG FOR FOLKEHØGSKOLEN (IU) – MÅL OG VISJON

Folkehøgskolene skal bidra til dannelse av bevisste og aktive globale medborgere. En global medborger er en borger som gjennom kunnskap og holdninger er seg bevisst det globale fellesskapet og handler ut fra forståelse for gjensidig avhengighet i verden, likestilling mellom mennesker og delt ansvar for å løse globale utfordringer.

IU skal gjennom informasjons- og opplysningsarbeid om globale utviklingsspørsmål bidra til at folkehøgskolens elever, ansatte og eiere blir bevisst utfordringer ved den globale utviklingen og engasjerer seg for en bærekraftig og mer rettferdig verden gjennom positive og glupe handlingsalternativer.

IU skal gjennom dialog og nettverk la seg inspirere og utfordres av lokale og globale endringsaktører.

LANDSMØTE PÅ AGDER

Det var et opplagt landsmøte i Norsk Folkehøgskolelag som på det blide Sørland endret navn på organisasjonen, stemte gjennom nytt idé og prinsippprogram, justerte mange av vedtektene og gjenvalgte Øyvind Brandt som leder av organisasjonen.

TEKST OG FOTO: ØYVIND KRABBERØD

Styret fikk gjennomslag for sitt forslag om navneendring til Folkehøgskoleforbundet – det skjedde med overraskende lite debatt (29 for, 5 mot og 4 avholdende). Mer «krig» ble det da forslaget om å legge ned distriktsleddet av organisasjonen kom opp. Distrikt 6 var svært aktive i debatten, og mente at å stryke dette var en svekkelse av demokratiet. Det framlagte forslaget fikk ikke nødvendige 2/3 flertall, dermed består distriktslagene. Delegatsmodellen som var foreslått gikk derimot greit gjennom. Tidligere har alle medlemmer som møtte opp på landsmøtet hatt stemmerett, da var det faktisk mulig å «kuppe» viktige avgjørelser og valg. Med den nye modellen fungerer også seniorlaget og sekretariatet som egne lokallag.

DELTAKELSE

Med gjester var det 44 deltakere på landsmøtet, 38 av disse hadde stemmerett og 6 av deltakerne var pensjonister. Bare 16 av 47 skoler var representert. Her har organisasjonen og styret en stor utfordring. Landsmøtet ble presentert for problemet. Tidspunktet før påske viser seg å være reisetid for mange skoler og gjør det vanskelig for mange å delta. Møtet endret, på benkeforslag, vedtektene slik at landsmøtet i framtiden skal avholdes innen utgangen av juni, og ikke innen april som var gjeldende «lov». Så er det opp til styret eventuelt å endre tidspunkt og arbeide for økt deltagelse på landsmøtet.

HUMANISTISK OG KRISTEN

I forslaget til nytt idé og prinsippprogram sto det under verdigrunnlag at *Folkehøgskolen baserer seg på et humanistisk grunnlag der menneskeverdet står i sentrum*. Det var mange som ba om ordet da et forslag om å ta inn «kristen» her kom opp – *humanistisk og kristent grunnlag* – temperaturen økte betraktelig i forsamlingen. Setningen ble foreslått flyttet opp under Idégrunnlag, hvor folkehøgskolen settes i en historisk sammenheng. Styret trakk sitt opprinnelige forslag, og forsamlingen godtok formuleringen som ble foreslått.

Debatt ble det også da det kom opp et forslag under punkt C av prinsippprogrammet – prioriterte oppgaver – *NF skal utrede sammenslåing med NKF*. Mange mente dette ikke var en fornuftig framgangsmåte, og pekte på at det må være en

vilje her hos begge parter for å gå inn i eventuelle samtaler. Forslaget falt.

TRUES INNENFRA

I sin tale til landsmøtet presenterte Øyvind Brandt forsamlingen for ti påstander om norsk (frilynt) folkehøgskole (se punktene i eget oppslag). Her sa han at folkehøgskolen i dag kanskje i størst grad trues innenfra. Utenlandsstudier er en stor konkurrent, klager som ikke blir lyttet til – jfr. EPSI-undersøkelsen, synkende årskull, var momenter han trakk fram. Han viste også til at de frilynte skolene i gjennomsnitt bruker bare halvparten av hva de kristelig skolene bruker på informasjonsvirksomhet. – Hvis vi tror at informasjon virker må det tas et løft her for å rekruttere til skolene våre, sa lederen.

Brandt så det som svært viktig at det ble jobbet godt med å utvikle pedagogikken i frilynt folkehøgskole – kanskje det ikke er nok å si at vi er erfaringsbasert, spurte han.

Lederen var også opptatt av hvem vi ansetter i folkehøgskolen – er det bare faglærere eller folkehøgskolelærere? Han mente det var viktig å se på ansettelsesprosedyrene i skoleslaget. Brandt viste også til at det gjennomsnittlige antall lærere per skole har gått ned fra ni til syv. Han var redd for at vi skyter oss i foten når dette kompenseres med nattevakter/Securitasvakter og stipendiater.

I sin tiende påstand fokuserte den gjenvalgte lederen i Folkehøgskoleforbundet på potensialet i norsk folkehøgskole. – Vårt mandat om myndiggjøring av unge mennesker blir aldri borte, men vi må meisle ut hva det betyr i vår tid. Vi har potensiale, krefter, historien, men det kreves innsats, avsluttet Øyvind Brandt i sin tale til landsmøtet.

FLOTT ARRANGEMENT

Det var et glimrende arrangement staben ved Agder folkehøgskole regisserte i løpet av landsmøtedagene. Det var forhandlinger, god mat, kåserier, teater, standup, landsmøteblues, kunstutstilling, Det hviterussiske museum på skolen, et ni manns salsaorkester med tilhørende dans. Det hele var godt innbakt i lun atmosfære – på et Sørland som faktisk ikke var så sommerblidt, men bød på iskald vind og snø.

1. Rektor Reidar Nilsen ønsket velkommen til landsmøte på Agder folkehøgskole i Søgne.
2. Konsertforedrag med folkemusikeren og setesdølen Halvard T. Bjørgum.
3. Landsmøteforhandlinger på skolens kurssteder.
4. Møteledere: F.v. Morten Eikenes fra Ringerike og Einar Opsvik, Møre folkehøgskule.
5. Ny rådgiver for det pedagogiske utviklingsarbeidet i Folkehøgskoleforbundet, Sindre Findal Vinje, ble presentert på landsmøtet.
6. Nå generalsekretær – Knut Simble. Her med f.v. Borgny Borgersen og Marianne Vindspoll fra sekretariatet.
7. Rikelig med avstemninger når vedtekter og idé- og prinsippprogram skulle behandles.
8. Setter pris på god mat – Tone Minerva Grenness og Øyvind Brandt.
9. Teaterforestilling med Ole Geir Feste på Søgne gamle prestegård – Pjeder Ro's historier av Gabriel Scott.
10. God stemning under landsmøtemiddagen – Bodil Nystad fra Vefsn og Torbjørn Nilsen fra Lofoten.
11. Landsmøtemiddag 2: F.v. Kjersti Hovland – Ringerike, Jon Grendahl – Voss og Oddny Røset fra Skiringssal.
12. Landsmøtemiddag 3: F.v. Morten Ohme – Agder, Morten Eikenes – Ringerike og Odd Steinvåg fra Møre folkehøgskule.
13. Seniorer: Tidligere rektor ved Agder folkehøgskole Konrad Opdahl og ex redaktør for Folkehøgskolen, Gunnar Fagerås.
14. Flott omvisning på det hviterussiske museet ved skolen – her museumsdirektør Ingolf Stokkeland.
15. Et ni-manns orkester spilte drivende gode latinamerikanske rytmer som lokket til dans langt inn i de små timer.
16. Det siste æresmedlemmet – Dag Wollebæk. I de nye vedtektene ble ordningen strøket.

– FOLKEHØGSKOLENE ER ETISKE I SIN NATUR OG TRADISJON

Mellom forhandlinger om vedtektsendringer og prinsippprogram var foredraget «Etikk på folkehøgskolene – utfordringer for de ansatte» midt i smørøyet for landsmøtedelegatene. Det var en sprenglærd turboleksjon om etikk den lydbøre forsamlingen fikk av Dr. Phil Lars Gunnar Lingås.

AV TONE MINERVA GRENNES

Filosof Lars Gunnar Lingås foredro om etiske utfordringer for ansatte i folkehøgskolen.

Lingås hadde fire overordnede mål for de to timene som var avsatt temaet: 1) Bli kjent med noen etiske begreper og tenkemåter 2) Se betydning av profesjonsetisk arbeid 3) Introduseres for bruk av etisk refleksjonsmodell og 4) Refleksjonsgrupper om etiske utfordringer de ansatte møter.

Etikk er ikke ukjent stoff for folkehøgskolefolket. Når Lingås snakket om verdier, empati, ydmykhet, aksept, subjektgjøring, refleksjon, menneskeverd og frihet falt hans ord i allerede gjødslet jord. Professoren kastet også ut den påstanden at kanskje folkehøgskolene er det siste arnested for kritisk refleksjon og etiske dilemmaer i vårt skolesystem.

SE MEG – OG LA MEG LEVE

Mest relevans for tilhørerne hadde nok foredragets siste del, der professoren

søkte å gi forsamlingen konkrete råd om etiske utfordringer av i dag. Ny sosialisering, økt mangfold, teknologien og endringer i virksomhetskulturen – alt dette befordre nye faglige roller og signifikante voksne.

– Unge mennesker er ikke tomme hoder, sa Lingås, og pekte på at et samfunn i endring skaper nye profesjonsetiske utfordringer. Han var opptatt av etikken i hverdagen, alle valgene vi tar i det store og det små, at etikken er der for at vi skal kunne korrigere og styre oss selv. – Profesjonsetikken må derfor ikke bli noe påklistret som havner i skrivebordsskuffen.

Under punktet om en etisk refleksjonsmodell trakk Lingås fram flere forhold og problemstillinger: Grunnlagsverdier, hva står på spill, verdier i konflikt med hverandre, påvirkning og omstendigheter, om man er styrt av den gode vilje eller mer

instrumentelle mål. Han snakket også om at vi må tørre å lytte til ubehaget og at unnlattelse også er et valg. Å ikke velge er også et etisk valg.

Foredraget var drysset med nydelige sitater, og flere ble begeistret da Lingås siterte Albert Einstein som i sin tid sa: *Ikke alt som teller kan telles, og ikke alt som telles teller.*

MOT ET RIKARE MÅL Å TRÅ

Den siste akademiske timen jobbet delegatene i grupper med temaer som formidling av etikk, grensene mellom privat og profesjonell, grensesetting, konflikthåndtering, personvern og etikk i sosiale medier. Her ble de teoretiske problemstillingene prøvet mot konkrete eksempler fra en mangfoldig folkehøgskolehverdag. Sentralt for alle gruppene var i hvilken sammenheng de etiske problemstillingene helst kommer til syne. I timene? Ved matbordet? I fritiden?

Som Lingås selv betonet gir refleksjonsmodeller sjelden et fasitsvar, men han håpet timene med fokus på temaet hadde gitt delegatene en ytterligere bevisstgjøring om viktigheten av etikk. For som han avsluttet med: – Det finnes ingen etikk uten frihet under ansvar.

Lingås oppfordret Landsmøtet til å slutte opp om den profesjonsetiske plattformen som Utdanningsforbundet vedtok høsten 2012. Men la samtidig til at folkehøgskolene i sin natur og tradisjon alltid har vært opptatt av etikk og verdier. Men kanskje la foredraget kimen til arbeidet med en egen profesjonsetisk plattform for folkehøgskolene fram mot Landsmøtet 2015?

BRANDT I ROSENE'S LEIR

Øyvind Brandt ble enstemmig gjenvalgt som leder i «nye» Folkehøgskoleforbundet.

Øyvind Brandt ble på landsmøtet 2013 gjenvalgt som leder for nye Folkehøgskoleforbundet. Han holdt en innledende tale for landsmøtet der han presenterte ti teser om folkehøgskolene. Brandt hadde utdypende argumentasjon knyttet til hvert av punktene, og noen vakte en smule debatt. Vi nøyer oss her med å gjengi tesene:

TI TESER OM FOLKEHØGSKOLENE

1. Norsk folkehøgskole er til for den enkelte
2. Norsk folkehøgskole er helt fri
3. Norsk folkehøgskoles frihet er sikret gjennom lov og forskrift
4. Norsk folkehøgskole settes pris på
5. Norsk folkehøgskole er mer synlig enn tidligere
6. Norsk folkehøgskole utfordres
7. Norsk folkehøgskole er i for liten grad gjenstand for forskning
8. Norsk folkehøgskole debatteres og debatterer for lite i det offentlige rom
9. Norsk folkehøgskole trues kanskje aller mest innenfra
10. Norsk folkehøgskole rommer et stort potensial

TRE PÅ LANDSMØTET

TORBJØRN NILSEN, LOFOTEN FHS

Har vært med på fem landsmøter inkludert dette, men det er fire år siden sist.

Hvilke forventninger hadde du til dette landsmøtet?

Jeg forventet at jeg skulle få være med å påvirke hvilken retning folkehøgskolen styrer mot. Forventet også at jeg skulle møte likesinnede folkehøgskolefolk, få inspirasjon og gå løftet til sinns fra landsmøtet. Forventningene har absolutt slått til!

Hva har vært høydepunktet?

Det har vært veldig inspirerende å få være sammen med folkehøgskolefolk med lang fartstid. De representerer den folkehøgskolen jeg ble glad i, og som jeg har viet nesten halve livet mitt til. Maten var også steike god! Og vertskapet hadde en herlig humor og glimt i øyet som satte rammene for et flott landsmøte.

Etter din mening, hva er den største utfordringen for skoleslaget i årene som kommer?

Jeg er redd for at det kan bli vanskelig å beholde vår egenart i «kampen» mot andre utdanningsløp som overbyr oss i både reiser og opplevelser. En stadig raskere samfunnsendring med vekslende trender blant ungdommen tror jeg kan føre til at vi må la noe av vårt arvegods gå på båten for å nå fram.

KJERSTI HOVLAND, RINGERIKE FHS

Har vært på alle landsmøter siden 1987.

Hvilke forventninger hadde du til dette landsmøtet?

Møte andre ansatte i folkehøgskolene og bli inspirert.

Hva har vært høydepunktet?

Fortellingen som den 86 år gamle lokale bygdehistorikeren Sturla Ertzeid underholdt landsmøtet med tirsdag kveld.

Etter din mening, hva er den største utfordringen for skoleslaget i årene som kommer?

Folkehøgskolens største utfordring framover er å få flere elever til skolene.

BERNARD TWEVE, ELVERUM FHS

Første gang på landsmøtet.

Hvilke forventninger hadde du til dette landsmøtet?

Jeg så fram til et landsmøte med mange engasjerte medlemmer og gode saker, samt var nysgjerrig på å være med i en prosess der man blant annet skulle vedta idé- og prinsippprogram for folkehøgskolene i det neste fire årene

Hva har vært høydepunktet?

Jeg registrerte at landsmøtet var preget av disiplin og en demokratisk gjennomgang av sakene. Styret la fram gode forslag. At handlingsplanen tok litt tid, ikke på grunn av uenighet om innhold, men om hvordan det skulle formuleres.

Etter din mening, hva er den største utfordringen for skoleslaget i årene som kommer?

At skoleslaget klarer å snu utviklingen fra få til mange elever ved oppstart, som handler om bevisstgjøring og tydeliggjøring av folkehøgskolenes rolle. Annengenerasjons innvandrere vokser raskt, og det er mest aktuelt å rekruttere der de er. Skal vi klare det må gode krefter samles, vi må engasjere og nå ut til enda fler. Hvordan kan den teknologiske verden bidra til rekruttering av ungdommene på tvers av sosiale og geografiske grenser? Vil det bli tettere samspill mellom folkehøgskolene og de videregående skolene? Legg til utfordringene med å finne gode etiske løsninger i folkehøgskolemiljøet.

I vår artikkelserie om pedagogikk i folkehøgskolen ser vi på hvilke inspirasjonskilder vi kan skimte i folkehøgskolens pedagogikk utover Grundtvig. Først ute var Arild Mikkelsen med en artikkel hvor den jødiske filosofen Martin Buber trer fram. Lena Sendstad har skrevet om Kaospilotene. Olav Klonteig fulgte opp med en artikkel om den amerikanske psykologen Jerome Seymour Bruner. Rune Sodal har belyst Møtet hos Friedrich Bollnow, mens Tore Haltli tok for seg Paolo Freire og bankmetoden. Øyvind Brandt har skrevet en artikkel om montessoripedagogikken. Sigurd Obrem presenterte filosofen Arne Næss og hans lekne livsfilosofi. Øyvind Krabberød tok for seg prosjektarbeid som pedagogisk virkemiddel. Lena Sendstad skrev om lek og læring, med Lego som eksempel. Nå skriver Odd Haddal om fra Alverno College i Wisconsin.

DANNELSE MED PRAKTISK FORTEGN:

ALVERNO COLLEGE

Alverno College i Wisconsin har flere ganger fått besøk av folk fra norsk folkehøgskole. Interessen bygger på at i det pedagogiske opplegget er dannelse integrert i undervisningen på en systematisk måte. Eller rettere sagt: Undervisningen er integrert i dannelsen. Som colleget selv sier på sine hjemmesider: We help you reach for something far more valuable than a career. Målet er dannelse gjennom utdanning.

AV ODD HADDAL, PEDAGOGISK KONSULENT NKF

Det private Alverno College for kvinner er katolsk og ligger i storbyen Milwaukee. Det har en stor andel minoritetskvinner som studenter, og mange av dem er den første i sin familie som tar høyere utdanning. Selv om Alverno er privat, er det blant de billigste collegene i Midtvesten. Og et av de mest anerkjente. Colleet har fire fakulteter: Business, Humanistiske og naturvitenskapelige fag, Pedagogikk og Sykepleie. De aller fleste av de over 2000 studentene tar en 4-årig bachelorgrad.

DANNELSE OG FERDIGHETER

Det som skiller Alverno fra andre collegere i USA, er det de kaller sitt *ability-based curriculum* (ferdighetsbasert pensum), et opplegg der alle studentene møter de samme ferdighetene på alle fagfelt gjennom alle de fire årene de går der. Ord som «ferdighet» eller «evne» er direkte oversettelser av «ability». Mer sakssvarende betegnelser i denne sammenhengen er «dannelseselement» eller «dannelsesområde», for det er dannelse mer enn ferdigheter det er snakk om.

Dannelsesområdene er utviklet gjennom over 25 år med pedagogisk utvikling og forskning på egen praksis på Alverno, og ideen er enestående i hele USA. De åtte dannelsesområdene er:

- *Communication* (kommunikasjon)
- *Analysis* (analyse)
- *Problem Solving* (problemløsning)
- *Valuing in Decision-Making* (verdibaserte beslutninger)
- *Social Interaction* (samhandling)
- *Global Perspectives* (globale perspektiver)
- *Effective Citizenship* (samfunnsengasjement)
- *Aesthetic Responsiveness* (estetisk opplevelse og skjønn)

Om vi i folkehøgskolen ville ha utviklet akkurat disse åtte dannelsesfaktorene er tvilsomt, men det er heller ikke poenget. Viktigere er det at Alverno har utviklet et system der studentene systematisk møter disse dannelseselementene gjennom hele sitt studium. Dannelse er ikke noe påklistret som trekkes fram ved spesielle anledninger og som framstår som luftige visjoner. Dannelse er selve rammen for undervisningen.

«Målet er dannelse gjennom utdanning.»

Dannelsen har en praktisk side. Den skal sees eller oppfattes av andre. Det er kanskje mulig å være dannet uten at noen oppdager det, men dannelse er mer enn kunnskap. Den har også med en klar relasjonell side, og kommuniseres gjennom holdninger og handlinger. Det er viktig at andre kan observere studentenes handlinger og holdninger, at andre kan være med på dannelsesprosessen, at andre kan gi tilbakemeldinger og dele erfaringer.

UNDERVISNINGEN

Undervisningen er i stor grad organisert i tradisjonelle fagfelt og kurs (men basert mye på prosjektarbeid og grupper). Framtidige forretningskvinner, lærere, sykepleiere og biologer møter sine fag på høyt nivå og et meget godt kvalifisert personale. Undervisningen er organisert i fakulteter og institutter og oppfyller alle krav til profesjonsutdanning og videre studier på høyere nivåer. De ulike disiplinene og instituttene har sine møter hver annen uke der de diskuterer og vurderer undervisningen i for eksempel business eller psykologi. Som i all undervisning er progresjonen viktig.

DANNELSESELEMENTENE

Hvert av de åtte dannelseselementene har sine opplegg, og der er også en viss progresjon viktig. Der møtes tverrfaglige grupper i åtte avdelinger, en for hver av *abilities*, f.eks. *Social Interaction Ability Department*, der ansatte fra alle fire fakulteter tjenestegjør. Disse avdelingene har sine møter og diskusjoner annenhver uke også.

Selvinnsikt, kjenn deg selv, er utgangspunktet for dannelsesprosessen. Hva er mine egne verdier? Hvordan reagerer jeg på et maleri eller på musikk? Hva vet jeg om globale spørsmål? Gjennom studiet blir studentene møtt med mer avanserte utfordringer. Hvilke verdier ligger bak teknologiske nyvinninger og samfunnsmessige utfordringer? Hvordan forklarer jeg mine estetiske reaksjoner? Hvordan bør jeg forholde meg til globale utfordringer? Slike spørsmål stilles også i folkehøgskolen, men på Alverno stilles de i formelle sammenhenger, som en integrert del av undervisningen.

I FAG OG MED FAG

Selv om dannelseselementene (og deres progresjon) er de samme for alle fag, møter lærere, sykepleiere og forretningsfolk

ulike utfordringer ellers i livet i for eksempel kommunikasjon og samhandling. Derfor blir de praktiske dannelsesoppgavene mer profesjons- og fagrettet etter hvert i studiet. Men hele tiden er målet det samme for studentene: De skal få mer kunnskap, kunne bruke denne kunnskapen og ha et reflektert forhold til seg selv og til verden. De skal bli, som en av studentene sa, *well-rounded people*.

VURDERING

I høyere utdanning er eksamen, karakterer og vurderinger en del av pakken. Alverno har et annet syn enn vanlig på hvordan dette skal gjennomføres. De legger ikke vurderingen til side, men har organisert den rundt to kjernebegreper, *self-assessment* (egenvurdering) og *assessment-as-learning* (vurdering som lærende aktivitet). Studentene skal altså i første rekke vurdere egne prestasjoner og egen utvikling, men ved hjelp av tilbakemeldinger fra lærere, medstudenter og mentorer fra lokalsamfunnet, skal vurderingen være en blanding av vekst, læring og veiledning.

LEARNING THAT LASTS

Alverno hevder at deres opplegg gir *learning that lasts* (som også er tittelen på en bok de har utgitt om sin egen omfattende forskning og sitt teoretiske grunnlag). Uttrykket gjenspeiler en kjent uformell definisjon av dannelse: Det vi sitter igjen med etter at vi har glemt det vi har lært (Ellen Key). *Learning that lasts* er livslang, livsbred og livsdyp læring.

Mange sider ved Alvernos opplegg kan virke rigide og formelle, spesielt i en kort skisse som denne artikkelen. Men som tidligere FUS*-koordinator Knud-Jørgen Holck en gang sa: «Husk at dette opplegget er partituret og ikke musikken!» Utfordringen for folkehøgskolen er å lage egne partiturer og la musikken preges av årets elever. Tenk hvilke større muligheter folkehøgskolen har til å fremme dannelse enn Alverno: Ikke nok med at vi kan organisere undervisningen rundt egnede dannelseselementer, slik de gjør. Vi har også de mange uformelle møtene på skolen som kan styrke og utvide dannelsesarbeidet som gjøres i undervisningen. I fag og med fag, i internatet og med internatet, på reisen og med reisen.

«Alverno hevder at deres opplegg gir *learning that lasts*.»

* FUS - Folkehøgskolens utviklingsstrategi

PÅ KLAGETOPPEN:

Å TA IMOT KLAGER FRA ELEVENE

Analysebyrået EPSI laget i høst en undersøkelse om tilfredsheten med norske folkehøgskoler blant tidligere elever. Ikke overraskende viste det seg at elevene var svært tilfredse med sitt år på folkehøgskole. Dessverre har vi også noen forbedringspunkter, og det viktigste er hvordan skolene tar imot klager fra elevene.

AV DORTE BIRCH

PÅ KLAGETOPPEN

Folkehøgskolene får mange klager fra elevene. Faktisk så mange at vi ligger på tredjeplass av alle de bransjene EPSI undersøker.

Andel som klaget på sin folkehøgskole

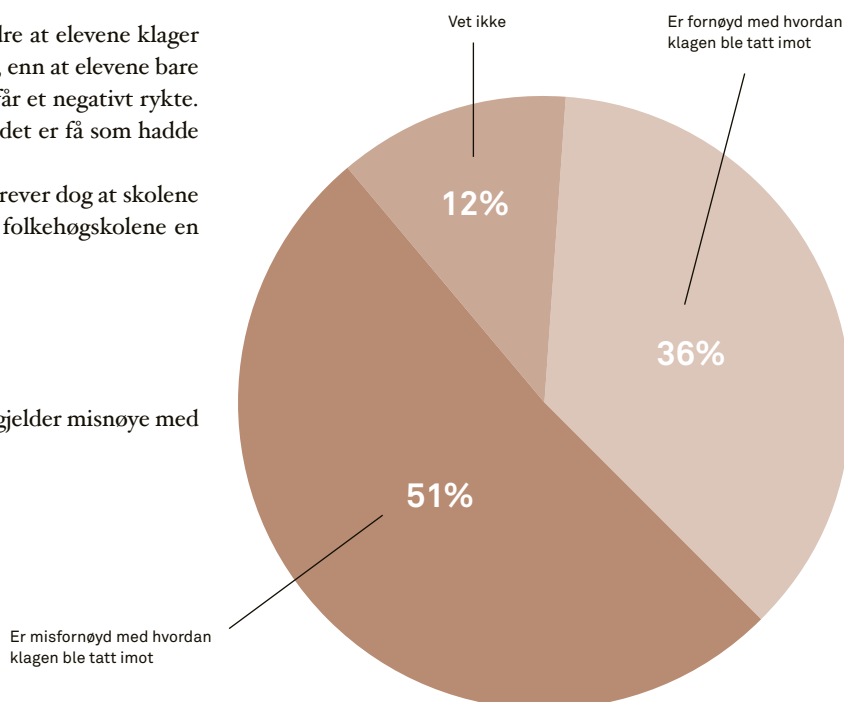
	Ja	Hadde grunn til å klage, men klaget ikke	Nei, har ikke hatt grunn til å klage
Folkehøgskole	28%	2%	69%

Nå er ikke klager kun negativt. Det er bedre at elevene klager til skolene, slik at skolene kan forbedre seg, enn at elevene bare klager til venner og kjente, slik at skolene får et negativt rykte. Der kommer folkehøgskolene godt ut, for det er få som hadde grunn til å klage, men som ikke gjorde det.

Å rette opp feil på bakgrunn av klager krever dog at skolene er villige til å lytte til klagene, og der har folkehøgskolene en god del å hente.

Å LYTTE TIL EN KLAGE

Folkehøgskolene ligger veldig høyt når det gjelder misnøye med hvordan klagene blir tatt imot.

Over halvparten av dem som klaget til sin folkehøgskole var misfornøyd med hvordan klagen ble behandlet.

Det er ikke nødvendig at en klage blir tatt til følge for at elevene skal være fornøyde med klagebehandlingen (selv om det sikkert hjelper!). Elevene skal føle at de blir lyttet til og det føler altså halvparten ikke.

Utfordringen for skolene er at klagen kan komme i mange sammenhenger og til mange personer. Klagen trenger ikke være «offisiell» for at eleven skal føle at han har klaget, men kan være en kommentar til en ansatt. Samtidig er det nok ikke bare små klager vi snakker om. Denne undersøkelsen ble foretatt over et år etter at elevene hadde sluttet på skolen, hvilket betyr at klagen nok hadde et visst omfang for at elevene skulle kunne huske den.

HVA KLAGER ELEVENE OVER?

Den absolutt viktigste klagen på norske folkehøgskoler handler om maten. Mat er samtidig den faktoren der folkehøgskolene har størst forbedringspotensial. Altså det punktet som kan øke den samlede tilfredsheten med folkehøgskolene mest – rett og slett fordi maten betyr svært mye for elevene.

Jeg vil understreke at det ikke gjelder alle skoler da de individuelle forskjellene fra skole til skole på dette feltet er svært store. Faktisk er mat det området der det er størst sprik når det gjelder elevenes tilfredshet.

Av andre ting elevene klager over, så er det dårlige internettlinjer, lite samsvar mellom informasjonen i skolekatalogen/på skolens nettside og virkeligheten, at de får for lite tid på linjen sin og mange andre store og små ting.

HVA KAN SKOLENE GJØRE?

Jeg er ganske sikker på at skolene jobber mye med klager allerede – både for at det skal bli så lite å klage over som mulig og for å ta imot klagen på en god måte.

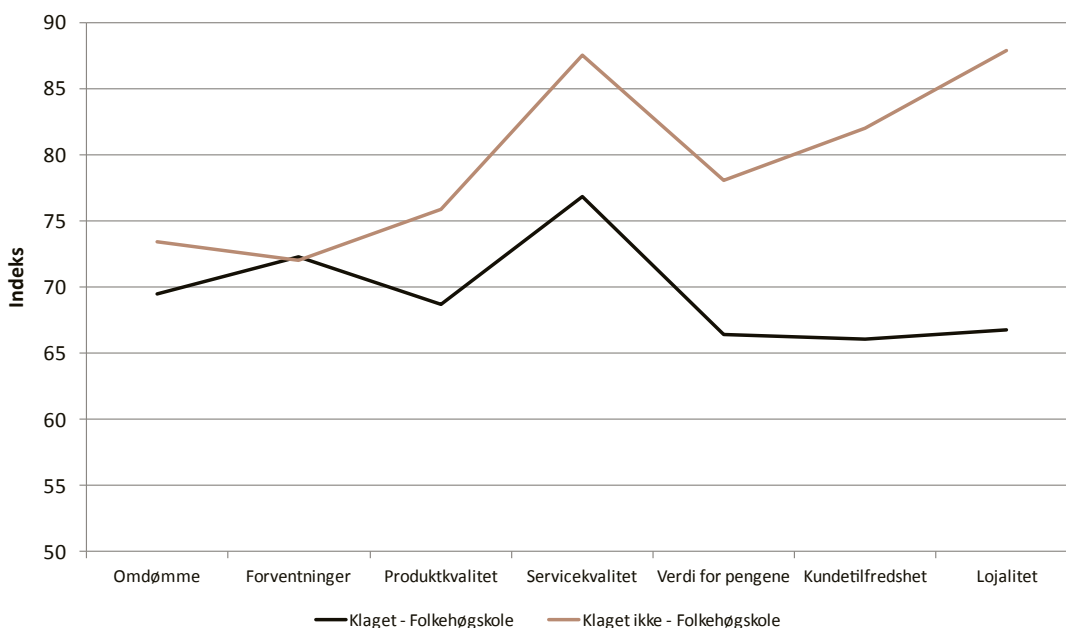
Samtidig er det tydeligvis et forbedringspotensial og da spesielt når det gjelder å lytte til klagen og å ta elevene med i arbeidet på å forbedre det de har klaget over. Det betyr også at skolene må identifisere klagen når de kommer. Dette gjelder selv om de ikke kommer i de rette kanalene eller til de rette personene.

KLAGE OG TILFREDSHET

Det er mye å hente på å lytte til elevenes klager. **Generelle undersøkelser viser at folk ofte blir enda mer fornøyde etter de har klaget – hvis de føler at de ble lyttet til.**

Det beste er å forbedre seg slik at elevene ikke klager overheadet. Elever som ikke har klaget over noe på skolen, har mye større sannsynlighet for å anbefale skolen videre til andre. I grafen under ser man forskjellen i lojalitet (som blant annet handler om å ville anbefale skolen til andre) på dem som har klaget og dem som ikke har gjort det.

For å si det enkelt: En fornøyd elev i dag er to ekstra elever i morgen.

Elever som klager er generelt mindre tilfredse og mindre lojale mot skolen sin enn elever som ikke klager. Lojalitet handler blant annet om i hvor stor grad man anbefaler skolen til andre.

SPINNING FOR NEPAL – EN BRAKSUKSESS!

I begynnelsen av desember fikk elevene ved Seljord Folkehøgskole høre om et spennende prosjekt som var under utvikling av vaktmester, elevrådsleder og elevrådssekretær på skolen. De ville få i gang et spinningmaraton til inntekt for solidaritetsprosjektet skolen har i Nepal – men de kunne ikke gjøre det alene.

TEKST: GURO HOLTE IGESUND / FOTO: JULIAN HEHIR

Vaktmester Corne, Jørgen og Johannes ville engasjere hele skolen, både elever og lærere, til å høste inn sponsorpenger til et tretimers maraton på spinningssykler i skolens gymsal. De oppfordret elevene til å finne privatpersoner eller bedrifter til å sponse at de syklet for Nepal den 26. januar 2013. Som om ikke gleden ved å gi var god nok motivasjon for elevene, utlovet de også et gavekort på 500 kroner hos Intersport i Seljord til den som samlet inn flest sponsorpenger.

Maratonet ble en snakkes blant elevene, og muligheter og taktikker

for å samle inn penger ble diskutert elever imellom før de dro ut til alle kriker og kroker av Norge for å feire jul. Det var denne situasjonen Corne og jengen hadde sett for seg var gunstig for potensielle sponsorer. De hadde helt rett i sine antakelser, og pengene begynte så smått å rulle inn i kassen i løpet av jula. De hadde som mål å samle inn minst 25.000 kroner fra de 90 elevene, det vil si nesten 300 kroner i gjennomsnitt fra hver elev. Dette var en kraftig undervurdering av elevenes engasjement og vilje til å forandre; de fikk nemlig inn over det dobbelte!

UBESKRIVELIG STEMNING

Det var selvfølgelig noen som sanket inn mer enn andre, og den som stakk av med gavekortet fra Intersport var Marianne Vik Vandbakk på linjen Friluftsliv-Himalaya som hadde sponset prosjektet med hele 4000 kroner. Hun forteller at hun la inn 2000 av dem selv fordi hun i utgangspunktet ikke hadde noe annet å bruke penger på. Hun hadde akkurat fått en pengegave fra besteforeldrene sine og valgte å gi dem videre til noen som trengte dem mer enn henne.

Morgenen den 26. januar var det til sammen 54.108 kroner i kassen, noe som vil si at hver elev i gjennomsnitt samlet inn rundt 600 kroner. Disse pengene plusses på beløpet vi skal gi til barnehjemmet i Psthali i Nepal. Hjemmet eies av menneskerettighetsorganisasjonen CWIN – Child Workers In Nepal Concerned Centre – som er aktive i store deler av Nepal. På barnehjemmet vil vi, i tillegg til å overrekke pengene, være med barna, se hvordan de har det, og se hva bidragene fra årene før har blitt brukt til.

Inntektene til prosjektet var over all forventning, og det manglet ikke på humør og viljestyrke når halve Seljord Folkehøgskole satte seg på spinningssyklene med vaktmester Corne i front for å holde dem gående i tre timer. Noen samarbeidet om å nå målet ved å ta tapper, mens de aller mest hardbarkede holdt ut alle de tre timene. De som ikke syklet, vartet opp med frukt og sportsdrikk eller underholdet slitne tryner med livemusikk og dans. Det var en ubeskrivelig stemning i gymsalen på Seljord denne lørdagsmorgenen, det var akkurat som at man kjente skolens hjerte pumpe stolt i takt med spinningssyklene og musikken som strømmet ut fra anlegget.

MENNESKER SOM HAR VÆRT PÅ FOLKEHØGSKOLE

Jeg vet ikke hva det er med folkehøgskoler som gjør alle om til gladkristne friluftsentusiaster, men noe er det! Jeg er overbevist om at det må være en form for sekt, hvor alle deltakerene blir hjernevasket til å bare snakke positivt om folkehøgskole livet ut. Jeg hadde en venn som kom hjem fra folkehøgskole en gang.

MED TILLATELSE FRA BLOGGEN: WWW.TEGNEHANNE.NO – HANNE SIGBJØRNSEN

HAR DU ANSVARET FOR
STUDIE-/GRUPPEREISEN I ÅR?
**GJØR REISEN EN
KLASSE BEDRE!**

Studie- & faglige besøk

Voksen-grupper

Trygghet & sikkerhet

Erfarne reiseeksperter

Hos KILROY group travel skriver vi **STUDIE** med store bokstaver. Studiereisen er ofte en del av et undervisningsforløp og det er derfor viktig at det faglige innholdet er nøye planlagt. Vi har et bredt kontaktnett av partnere, som kan tilby mange og varierte faglige besøk. Samtidig sitter vi klare for å veilede og hjelpe

London ..... fra kr. 2 120,-
Barcelona .. fra kr. 3 180,-
Berlin ..... fra kr. 1 950,-

Roma ..... fra kr. 2 820,-
Praha ..... fra kr. 1 785,-
Paris ..... fra kr. 2 635,-

dere med å sette opp et program som er tilpasset deres gruppe. Hos KILROY group travel finner dere billige gruppereiser til stort sett hele verden. Er du i tvil om hvor neste studietur skal gå? Her er noen av våre mest populære destinasjoner;

Kontakt for mer:
23 10 23 40
groups@kilroy.no

KILROY
group travel

WWW.KILROYGROUPS.NO

SVEIN H. SØRENSEN ER DØD.

Ein kjent og kjær folkehøgskolemann, **Svein H. Sørensen**, Pasvik, døydde 27. januar 2013 vel 77 år gamal. Han kom til Svanvik Folkehøgskole i 1959. Den gongen heldt skolen til på Skaidi. Seinare klarte han å få gjenreist skolen i Pasvik etter mange strevsame år. Då hadde han alt i 1964 tatt over som rektor, og var det til han i 1999 pensjonerte seg.

Han har gjennom heile livet vore sterkt engasjert i ulikt kulturarbeid, både lokalt, regionalt og mellomfolkeleg. I Nordnorsk Kulturråd var han aktivt medlem i 14 år, dei siste åtte åra som leiar.

I pensjonisttilværet stoppa ikkje arbeidsdagen. Han var i alle år aktiv for bygda lengst aust i Finnmark. Pasviktunet og Galleri Pasvik er synlege teikn på dette, og med Svanvik Utvikling har han fått til eit livskraftig tiltak. Bøker og skrifter samla han stoff til og gav ut. Og i Sør-Varanger avis hadde han ofte gode artiklar med historisk innhald. Barentssamarbeidet som i dag er eit mellomfolkeleg prosjekt på nasjonal basis, starta Svein mellom Svanvik og Nikel lenge før grensene blei «opna».

Mange er dei som sit att med minne frå arbeidet han har lagt ned for folkehøgskolen. Det er ikkje for mykje sagt at utan hans innsats hadde vi neppe hatt ein frilynt folkehøgskole i Pasvik. Han var sterkt opptatt av å styrke samarbeidet mellom folkehøgskolane i nord, og dermed gje personalet del i dei impulsane som bl.a. Nordnorske folkehøgskolemøte kunne gje.

På «sin eigen skole» fekk han tidleg til kurs og møte av mange slag utanom dei vanlege folkehøgskolekurser, og pensjonistkurser på Svanvik fekk tidleg eit godt ry. Og gjennom sine allsidige interesser fekk han ein posisjon vidt

omkring. Innan folkehøgskolerørsla i Norge hadde han stor respekt, og med rette. Eg hugsar endå då han som ung rektor i 1965 på kurs og landsmøte i Norsk Folkehøgskolelag på Vågan var ein av fire som heldt innleiingsforedrag, og det gjorde han slik at han er den som i ettertida blir hugsa. Han var i alle år kunnskapsrik, grundig og prega av vide interesser. Derfor finn vi på Pasvik Folkehøgskole i dag den verdifulle og eineståande samlinga av Savio-kunst. Svein hadde ei eiga ro og ein tryggleik som gjorde at både unge og eldre fann seg til rette saman med han. Det gav han også eit godt utgangspunkt som skolemann.

Eg kjenner meg privilegert som har fått ha Svein og hans trufaste Inger Johanne som nære venner i mange år. Det var derfor med stor sorg eg fekk den triste meldinga om at no var livet slutt for Svein. Han viste i alt arbeid eit pågangsmot og hadde ei drivkraft i arbeidet som var ein ekte senjæværing frå yttersida verdig. Fred med hans gode minne.

VIDKUNN EIDNES

NOTATER FRA EN OMVENDT KLASSEREISE

AV TONE MINERVA GRENNES

Tidlig i februar skrev statsviteren Malin Lenita Vik en mye lest kronikk om sin klassereise. Om å komme fra et «umøblert» hjem, og om den tunge klatringen mot middelklassens akademiske livsform. Du finner kronikken på bloggen frilynt-folkehøgskole.no hvis du ikke har lest den.

Selv har jeg på mange måter bedrevet en omvendt klassereise, i opposisjon til mine akademikerforeldre, de svingete bokhyllene og en oppvekst i Bærum. Ad tunge veier har jeg vært mye hjemmeværende, mye arbeidsledig, ramlet nedover boligtrappen, solgte loftsleiligheten på Grünerløkka når de narkomane flyttet ut og akademikerne inn, innom hus på Ekeberg til en sliten blokk på Oppsal. Stygg skilsmisse, parkert skiene i kjellerboden, OBOS-mamma med vaskedag, lørdagshandler på Tveita senteret.

Mine nydelige venner pleier å snakke meg opp. Si at jeg er filmforsker, skuespiller, har sååå god smak, en samfunnsengasjert facebookside nesten fri for kattunger, danser og drikker og elsker rundt. Det siste er at jeg er genuint klasseløs som lever i blokka mi på Oppsal. De ekte går mot strømmen. Å bo på Løkka eller St. Hanshaugen er blitt så *common* at det nesten er harry.

Men er en omvendt klassereise egentlig mulig? Hvordan skal jeg kunne glemme at jeg har en master fra Universitetet i Oslo, radere ut min boklige ballast fra en bibliotekarmor, viske ut alle teaterforestillinger, filmene, kunstutstillinger jeg har både sett og vært med på?

Man kan gå fra uvitende til vitende, men ikke omvendt. Omvendte klassereiser er romantikk. Selv en som havner på samfunnets skyggesider kommer ikke unna sin bakgrunn. Hvem har ikke hørt alkoholikere sitere Hamsun, snøvle om habitus og tralle på en hymne av Brahms?

PÅ GULVET

Aslak Sira Myhre sier til Klassekampen (13.2.) at dagens venstreside må ut av middelklassedvalen – gjerne ved å ta arbeid som innebærer en jobb i industrien.

Jeg prøvde det virkelig i et halvt år; å selvproletarisere meg. Det var høsten 1983, året etter videregående på språk- og dramalinjen ved Hartvig Nissen på Frogner. Jeg hadde inderlig lyst til å gå på Romerike folkehøgskole, men hadde ikke råd. Flyttet hjemmefra hadde jeg gjort som 17-åring, så jeg måtte forsørge meg selv.

Maskin AS Hamo lå på Kalbakken og produserte pumper. Jeg har aldri følt meg så «lost in translation» som det halve året. Jeg hadde feil klær, feil språk, likte feil mat, hadde feil humor. Jeg fikk med meg alle episodene av Dynastiet for å ha noe å prate om i lunsjen, men selv da hadde jeg feil tolkninger av livet i Carrington-familien. Jeg tror aldri jeg har følt meg så lettet som da halvåret som selvproletarisert var slutt og jeg kunne starte på Ex Phil. Endelig var det slutt på de høyrøstede vitsene om at jeg måtte gi gutta på gulvet et pumpenummer...

BOKOMSLAG AV PAPP

Høyresiden vil ikke snakke om begrepet klasser – det oser for mye marxisme av det. De lar seg også irritere av at de intellektuelle snakker om klasser ikke bare knyttet til produksjonsmidlene og økonomi, men like mye knyttet til kultur, smak, stil, markører og koder.

Min første kjæreste bodde på Vettakollen. Hans familie hadde alle formene for kapital (kulturell, politisk og økonomisk), men så var ikke tilfelle med alle Åsen-kameratene hans. Jeg husker hvor sjokkert jeg ble da vi fikk en omvisning i en venns herskapelige villa og kom til et enormt bibliotek. Halvparten av bokhyllene var fylt med falske bøker. Bibliotekardatteren i meg kjente at all min ekle misunnelse over rikdommen ble erstattet av forakt. Dette var ikke et dannet hjem.

Dannelse kan defineres som å sette kunnskap inn i en større sammenheng. Begreper som selvstendighet, kritisk refleksjon, dialog, respekt og et alvor i møter med livets utfordringer er sentrale i et dannelsesprosjekt. Kunnskapsinnhenting er noe annet. En ingeniør kan ha en stor mengde faglig kunnskap, men mangle mye på kritisk refleksjon. Man kan være svært rik, men mangle dannelse.

Folkehøgskolen kan selvsagt være en del av en klassereise – hvis du er fra overklassen

og er vant til å se ned på folk, eller kommer fra et hjem der dannelse er et tøyseord. Men folkehøgskolen ser ut til å rekruttere flest middelklasseungdom som bare bekrefter og sementerer sin egen dannelsesreise og klasse. Kanskje er skoleslaget en bekreftelse på at sosial mobilitet ikke er så lett som politikerne liker å framstille det som i «verdens beste land».

MED LIVSLØGNEN SOM INNSATS

Jeg hadde for et par år siden en kjæreste fra et sted der det ligger en folkehøgskole. Han hadde et hjerte av gull, tre gitarer og folkeskolen. En tyrannisk far og en kuet mor. Min kjæreste var skamfull over bakgrunnen sin, og den skammen tok knekken på forholdet. Han ble så begeistret når han oppdaget at vi hadde lest en felles bok at han snakket om dette i ukervis. Han ville åpne seg for kunstopplevelser, gå i naturen, kutte ut ferdigmaten, stumpe røyken – men det ble for tungt å være hans mentor i en ønsket klassereise.

Mine barns far kommer fra en temmelig ordinær norsk familie, i samme generasjon som mine foreldre, men likevel fra en annen verden. Svigermor likte ikke den innflytelsen jeg hadde på sønnen hennes. En gang hun var riktig irritert på meg, smalt følgende replikk: – Før han møtte deg likte han ikke engang klassisk musikk! Tydeligvis mente hun at sønnen burde vært tro mot bluesen og gladjazzen han var oppvokst med. Jeg har vært mye skamfull over kjærestene mine – og enda mer skamfull over skammen jeg bar.

Jeg har prøvd å unnsnippe min egen klasse, frigjøre meg fra sosiologiske og psykologiske båser, unngå å tenke at det er Vi og det er De Andre. Med livsløgnen som innsats så er det nok fremdeles mitt store livsprosjekt. At jeg ofte havner i trøbbel på grunn av dette? Det kan du vedde på!

PS: De som virkelig gjør klassereiser i dag er våre nye landsmenn. Enten de kommer til Norge som analfabeter, preget av sult, krig, sivilisasjonsoppløsning – eller de kommer fra en fordums adelig familie i et land som har kollapset og må henge våpenskjoldet på blokkdøra og starte enmannsbedrift som renholder.

Motoren bak det hele er festivalsjef, fotograf og lærer på Lofoten folkehøgskole, John Stenersen.

INTERNASJONAL FOTOFESTIVAL I LOFOTEN ER LIV LAGA

Fra 13. til 17. mars gikk den aller først utgaven av Lofoten internasjonale fotofestival (LIFF) av stabelen.

Festivalen er et pilotprosjekt etter et initiativ fra Lofoten folkehøgskole i samarbeid med Reine kultursenter.

AV JOHN STENERSEN, LOFOTEN FOLKEHØGSKOLE

En av tankene bak LIFF er at festivalen skal avspeile det enorme mangfoldet man finner innenfor det fotografiske uttrykk, så det var stor bredde over utstillingene. Festivalen mønstret seks fotoutstillinger og en rekke foredrag, og for fotoelevene ved Lofoten folkehøgskole ble festivaldagene et intensivt møte med en rekke inspirerende fotografer.

Elevene var ikke bare deltakere på festivalen, de har også en viktig arrangements- og vertskapsrolle der de hadde ansvar for montering av utstillinger, billettsalg, kafédrift og dokumentasjon av festivalen.

«JEG LIKER NORGE, MEN NORGE LIKER IKKE MEG»

I Kabelvåg åpnet det hele med utstillinger og foredrag med den amerikanske fotografen Bruce Barnbaum og norske Tine Poppe. Barnbaum viste med stor overbevisning hvorfor han regnes som en av samtidens fremste representanter for fine art fotografiet, mens Tine Poppe framstår som en fotografisk aktivist i sitt arbeid med asylsøkere og flyktningbarn. Interessant nok er hun ikke fotojournalist, men har sin bakgrunn som illustratør fra reklame og kommunikasjon, og hun legger aldri skjul på hvilket ståsted hun inntar. Hennes utstilling «Jeg liker Norge, men Norge liker ikke meg» hadde appell langt utenfor fotomiljøet, og ble blant annet besøkt av asylsøkere fra Vågan innvandrers- og opplæringscenter.

GJENSYN MED TIDLIGERE ELEVER

Da festivalen på fredagen flyttet fra Kabelvåg til Reine, flyttet alle elevene på fotolinja med. Det ble en konsentrert helg med et tett program. Ikke minst var møtet med flere tidligere elever fra Lofoten folkehøgskole inspirerende; det viser at veien fra skolen til eget arbeid med spennende prosjekter, ikke behøver å være lang.

Kristin Folsland Olsen er tidligere friluftselev som har bodd seg i Lofoten. Hun kaller seg «friskluftsfotograf» og livnærer seg i dag med kamera ute i ekstrem natur i de mest spektakulære hjørner av verden. På LIFF presenterte hun bilder fra sin siste tur; på ski blant pingviner på Syd-Georgia. Anna Öhlund er også tidligere elev, som bare noen år etter at hun gikk på fotolinja er ute med et storslått bok- og utstillingsprosjekt om Ishotellet i Jukkasjärvi i Nord-Sverige.

Johanne Seines Svendsen demonstrerte våtplatefotografiets fascinerende teknikker. I galleriet stilte hun ut sine portretter på små glassplater, og utenfor hadde hun sin spesialinnredede campingvogn med et laboratorium der hun innviet publikum i prosessene bak disse gamle fotografiske teknikkene. Også Johanne har vært tilknyttet Lofoten folkehøgskole som fotolærer, og er nå gjestelærer ved skolen.

«Ikke minst var møtet med flere tidligere elever fra Lofoten folkehøgskole inspirerende; det viser at veien fra skolen til eget arbeid med spennende prosjekter, ikke behøver å være lang.»

Asylsøkere møter Tine Poppes bilder. Foto: Halvor Klareng

FOKUS PÅ NORDOMRÅDENE

Da ideen om en fotofestival i Lofoten begynte å ta form, var en av ambisjonene å vise oppmerksomhet mot nordområdene. Og det var knyttet stor spenning til møtet med den russiske fotojournalisten Alexandr Stepanenko fra Murmansk. Han viste bilder fra sine prosjekter som omhandler endringene på den russiske landsbygda, med en interessant parallell mellom en fraflyttingstruet småbygd i Arkhangelsk-regionen, og en landsby nær Tsjernobyl der folk motvillig ble tvunget til å flytte etter atomulykken i 1986. Stepanenko har også skrevet en bok om Stalins utryddelser av samefamilier på Kola, og en film bygget på boka ble vist på LIFF.

Det ble også arrangert en paneldebatt omkring arbeidsforhold og kultur innen fotojournalistikken i Nordområdene, der Stepanenko og journalisten Narmina Geibatova ga oss innblikk i den russiske mediehverdagen. I panelet satt også en tidligere folkehøgskoleelev, Simon Eliasson, til daglig fotograf i Kiruna. Han valgte under journalistutdanningen i Sundsvall å legge både praksistid og hovedprosjekt til Russland, og hadde interessante betraktninger om arbeidsforholdene i Nord-Sverige og Russland.

FRA UNGDOMMEN

Et av høydepunktene for unge fotografer under LIFF var nok møtet med de tre unge fotojournalistene i Paragon Features. De kjøpte en buss etter endt journalistutdanning for å kunne være på veien og jobbe fra en mobil redaksjon. I etterkant av 22. juli har de valgt å portrettere norsk ungdom gjennom det omfattende prosjektet «Fra ungdommen», og stiller spørsmålet om 22. juli har skapt en ny generasjon unge voksne i Norge. Paragon Features hadde med seg bussen «Desken» til Reine, og etter presentasjon og engasjert dialog med publikum var det «åpen buss».

Tom Hatlestad's bilder fra «Tracing Freedom» hentes opp fra havna på Reine. Foto: John Stenersen

PÅ HAVETS BUNN

At alt skal gå etter planen i et pilotprosjekt som dette, er mye forlangt. Tom Hatlestad ville presentere sitt prosjekt *Tracing Freedom* som en utendørsutstilling og fant et spektakulært «galleri» på Reine, nemlig et fiskehjell fullhengt med skrei. Hatlestad hadde imidlertid ikke gjort de nødvendige avtalene med værgudene, og lørdag morgen fant han mye av utstillingen ramponert av kulingbyger.

Tom fikk berget det meste av bildene, og holdt en flott improvisert presentasjon av prosjektet innendørs på søndagen. Prosjektet handler om en tur han gjorde med sin Land Rover fra Oslo til Dhaka i Bangladesh. På veien ba han folk han møtte om å skrive ned hva de la i ordet frihet, og portretterte dem foran en nøytral bakgrunn. I prosjektet finnes nobelprisvinnere og analfabeter – alle portrettert likt – sammen med teksten de forfattet.

Men fire bilder manglet under Toms presentasjon; de lå på havets bunn i havna på Reine. En av Lofoten folkehøgskoles elever, Odin Drønen, er ivrig fridykker og tilbød seg straks å ta bergingsjobben. Så et par dager etter festivalen reiste vi nok en gang ut til Reine, der Odin med sikre grep hentet opp de fire portrettene og satte et siste punktum for Lofoten internasjonale fotofestival.

Les den positive anmeldelse av LIFF, intervju med «friskusfotografen» Kristin Folsland Olsen og se mange flotte bilder på <https://www.foto.no>

Åsmund Røst er stolt av Pasvik folkehøgskoles kunstsamling. Her foran tresnitt av John Andreas Savio.

KUNSTSAMLING I PASVIK

Det er sparsomt med original kunst på norske folkehøgskoler. Ved Pasvik folkehøgskole har de derimot gjennom mange år kjøpt og samlet kunst, og har i dag en flott samling.

TEKST OG FOTO: ØYVIND KRABBERØD

Nylig avdøde Svein Sørensen, rektor ved skolen i 35 år, bygde opp samlingen, og fra starten i 1974 med nybygd skole ved Svanvik, ble det lagt vekt på at bygningene skulle utsmykkes med kunst.

Tidligere rektor – nå kortkursansvarlig, Åsmund Røst, viser oss villig rundt på skolen. Her er grafikk, maleri, skulpturer, vevnader og applikasjoner. En spennende samling som til tider blir skiftet ut og hengt andre steder på skolen. Røst fikk for noen år siden laget en brosjyre hvor samlingen og flere av kunstnerne presenteres.

«FINNMARKENS EDVARD MUNCH»

Skolen har i dag en betydelig samling av den samiske kunstneren John Andreas Savio, samlet på 70- og 80-tallet. Det dreier seg om hele 40 arbeider av den fremtredende kunstneren, som har fått økt status etter sin død, det meste er tresnitt. Savio døde i 1938, bare 36 år gammel. Ikke en eneste notis var å finne

i norske aviser. Senere har han blitt kalt «Finnmarkens Edvard Munch». Savio ga en stemme til den samiske identiteten, i en tid da det ikke sto høyt i kurs i det norske samfunnet.

På folkehøgskolen finner vi også fem bilder av den folkekjære kunstneren Kaare Espolin Johnson (1907–1994). Hans grafikk prises i dag ofte høyere enn Picasso i det norske markedet. Johnson – med sterke røtter i Nord Norge – formidlet i sine bilder landsdelen og folket på en særegen måte. Han har dekorert to hurtigruteskip. Espolin har et eget museum i Kabelvåg, og Nasjonalgalleriet har 39 arbeider av kunstneren.

SAMTIDSKUNST

I samlingen ved Pasvik folkehøgskole finner vi også arbeider av den sentrale samtidskunstneren Iver Jåks (1932–2007). Han var fra Karasjok og hadde bakgrunn fra en reindriftsfamilie. Han arbeidet som tegner, maler, kunst-

håndverker og skulptør, og la vekt på å ta vare på samiske røtter og tradisjoner. Jåks har en meget sterk posisjon i Kunst-Norge. Han har blant annet hatt separatutstilling ved Samtidskunstmuseet i hovedstaden. Pasvik har tre bilder av kunstneren og en kopi av minnesteinen han laget til Savios grav på Vestre Gravlund i Oslo.

Det er både figurative og nonfigurative uttrykk i samlingen. Kunstneren Torolf Fosslund står for mange av de mer abstrakte komposisjonene. Hans kone Lulla Fosslund har vært fast deltaker på skolens pensjonistkurs. I 2005 donerte hun 15 bilder av Torolf Fosslund til skolen – flotte arbeider!

Det var virkelig en oppdagelsesreise å få en omvisning på Pasvik folkehøgskole. Åse Ryan, Arvid Sveen og flere russiske kunstnere er også blant et bredt spekter av kunstnere og uttrykk.

Vi håper at det gode arbeidet til ildsjelene i Finnmark kan inspirere flere skoler til å sette av midler og møysommelig bygge opp kunstneriske verdier ved norske folkehøgskoler.

KALENDER 2013

- 31.05. **Andre samling Ny som rektor/ass.rektor**
- 04.06.–07.06. **Kurs og samling for praktisk personale i Folkehøgskolen**, Torshus fhs
- 07.06.–08.06. **Kurs for styremedlemmer for folkehøgskoler**, Værnes/Stjørdal
- 05.08.–08.08. **Kurs for nye tilsatte i folkehøgskolen**, Nansenskolen
- 09.08. **Dagsamling nye rektorer/ledere i folkehøgskolen**, Oslo
- 17.09.–19.09. **Informasjonsseminaret 2013**, Oslo
- 23.09. **Kurs for nye tillitsvalgte**, Sanner Hotell, Gran
- 24.09.–26.09. **Tillitsvalgtkonferansen 2013**, Sanner Hotell, Gran
- 30.09.–02.10. **Distriktsmøte i D6**, Hallingdal fhs
- 07.10.–10.10. **Distriktsmøte i D1 (Nordnorsk møte)**, FHS 69°Nord
- 07.10.–08.10. **Distriktsmøte i D4 (Hordalandsmøtet)**, Bømlo fhs
- 14.10.–16.10. **Distriktsmøte i D2 (Trøndermøtet)**, Peder Morset fhs
- 05.11. **Årsmøte i iF**, Oslo
- 06.11. **FOLKEHØGSKOLEKONFERANSEN 2013**, Lærernes Hus, Oslo
I samarbeid med Utdanningsforbundet arrangerer folkehøgskolene Folkehøgskolekonferansen.
- 07.11.2013 **Rektorforum/ledelsesforum 2013**
Flere kurs og samlinger kan komme til. Følg med på www.folkehogskolene.net

Planlegger dere lærertur i 2013

BERLIN

Gruppetur.no har lang erfaring med å organisere turer hvor dere kan kombinere faglig og kulturelt program. Her er et priseksempel til Berlin med Air Berlin:

BERLIN 4 dager/3 netter
fra kr. **2.990,-**

Prisen er basert på 20 personer og inkluderer:

- Fly Oslo-Berlin tur/retur (f.eks mandag-torsdag) inkl. skatter og avgifter
- 3 netter i dobbeltrom på 3* hotell (f.eks Express by Holiday Inn) inkl. frokost
- Transport mellom flyplass og hotell t/r
- 3 timers bysightseeing på sykkel inkl. guide og matpakke

Gruppetur.no tilbyr gode priser på alle typer gruppreiser og vi skreddersyr din reise etter dine ønsker og behov. Vi kan hjelpe med alt fra konferansereiser for store og små firma, studietur for lærergrupper, spa-reiser eller storbyferie for vennegjengen, idrettslaget, korps eller forening.

Telefon: 23 10 23 19 / Kirkegata 32, 0153 Oslo
grupper@gruppetur.no
Gruppetur.no - et selskap i KILROY konsernet

Gruppetur.no

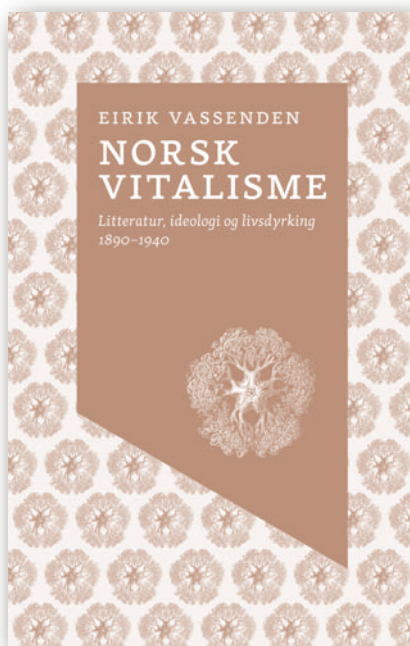

VITALISME PÅ NORSK

Eirik Vassenden, førsteamanuensis i norsk litteratur ved Universitetet i Bergen, har sluppet ei meget lesverdig bok om norsk vitalisme. Vitalismen i norsk litteratur er påfallende underkommunisert, hevder han, men Vassenden gjør virkelig sitt til at denne mangelen skal opphøre. Boka hans, «Norsk Vitalisme. Litteratur, ideologi og livsdyrking 1890–1940», er grundig nok til å sørge for at vitalismen blir løftet fram i det litteraturvitenskapelige feltet, og samtidig lettlest nok til at den kan nå et større publikum enn litteraturstudenter og akademia i snever betydning. Det må nok likevel sies at sansen for skarpsindige og dyptpløyende litterære analyser må man ha for å komme seg gjennom denne boka. Da venter til gjengeld stort utbytte.

«Vitalisme er en forestilling om at alt levende stammer fra en særlig livskraft, en skapende impuls som ikke lar seg forklare ut fra mekanismens lover. Vitalisme betegner også tendensen til å dyrke kraft og vitalitet, oftest med utgangspunkt i livet slik det viser seg i og gjennom naturen. Vitalisme er en holdning, en filosofi eller en ideologi som setter instinkter, intuisjon og det irrasjonelle fremfor rasjonell tanke og sosiale kontrakter». Dette er definisjonen av vitalisme Vassenden åpner boka si med, før han fortsetter med å peke på to svært ulike utgaver av vitalisme: «Man kunne også tale om en reaksjonær og en progressiv form for vitalisme. Den førstnevnte knytter an til en regressiv kulturkritikk med naturmystiske overtoner, slik vi finner det i tysk *Blut und Boden*-litteratur fra 1930- og 40-årene. (...) Den progressive vitalismen artikulere seg både i kunsten og i samfunnsdebatten, som mer eller mindre revolusjonær og frihetssøkende bevegelse bort fra borgerlig puritanisme. Men de to formene for vitalisme forekommer sjelden i ren form.»

Vassenden finner det derfor ikke formålstjenelig å plassere vitalismen på enten høyre eller venstre flanke i det politiske bildet. Han redegjør grundig og godt for vitalismens filosofiske bakgrunn hos Friedrich Nietzsche og Henri Bergson, før han skriver et innsiktsfullt kapittel om Knut Hamsun

EIRIK VASSENDEN
NORSK VITALISME.
LITTERATUR, IDEOLOGI OG
LIVSDYR KING 1890–1940
 SPARTACUS FORLAG 2012
 2012
 512 SIDER
 HEFTET

der hovedkonklusjonen er at Hamsuns verk inneholder en dobbelthet, både «den dypeste følsomhet og medlevelse til den kanskje ennå dypere menneskeforakt og uforstand». Hamsunkapitlet er preget av mange referanser til den nesten uendelige debatten om Hamsuns tendensielle fascisme i bøkene og hans åpenbare nazisme i de seineste artiklene, men er likevel interessant lesing, og kaster tidvis nytt lys over Hamsun.

Vitalismen knytter seg på mange måter til dype nasjonale strømninger, og når Vassenden trekker opp en rekke nynorskskrivende forfattere, blir boka virkelig en «pageturner». **Her kommer hele rekka av forfattere marsjerende, mange av dem med bakgrunn i sterke nasjonale særdrag, og mange av dem med bakgrunn i folkehøgskolebevegelsen.** Her finner vi Kristofer Uppdal, Olav Nygard, Olav Aukrust og Tore Ørjasæter, alle tidligere folkehøgskoleelever, og her finner vi Tarjei Vesaas og Aslaug Vaa som begge hadde et godt forhold til folkehøgskolen. Forholdet mellom vitalistiske trekk hos disse dikterne, og det faktum at de har gått på folkehøgskole, blir ikke berørt av Eirik Vassenden. Dessverre! Det virker nemlig på meg ut fra det han skriver i boka, at han er mannen som virkelig kunne fått spennende og viktige saker ut av dette emnet. Er det en sammenheng mellom en viss

forståelse av Grundtvigs norske og nasjonale resepsjon og den vitalisme som Vassenden analyserer fram hos Uppdal og Aukrust? Og kan denne norske resepsjonen skrives inn i en mulig brunstripete politisk og nasjonal tradisjon? Vassenden hevder: «Det er like fullt klart at det nasjonale, slik det finnes hos Aukrust, er et ladd punkt. Kombinasjonen av det ekstatiske og det massivt nasjonalforherligende – en kombinasjon av norsk odelfetisjisme og tysk romantikk, som kobler språk, jord og nasjonalitet til hverandre på herdersk manér, finnes hos Aukrust, blandet sammen med en sterk religiøs drift mot overskridelse». Vassenden konkluderer likevel med at Olav Aukrust er «uhåndterbar også for de som ønsker å knytte ham til ulike ideologier».

Vassenden finner også vitalistiske trekk i den kulturradikale tradisjon representert ved Sigurd Hoel og Helge Krog. Den kulturradikale tradisjonen inneholder en uavklart holdning til frihet, hevder han, og sier at kulturradikalismen er mindre rasjonell og mer

idealistisk enn den selv hevder. Oppgjøret med det småborgerlige samfunnets normer og idealer, og drømmen om det autentiske, frie mennesket, forblir en uforløst spenning, særlig i forfatterskapet til Sigurd Hoel. Her henviser Vassenden til en annen kjent litteraturforsker og lærer på Nansenskolen, nemlig Leif Longum.

I kapitlet om Vesaas med den talende tittelen «Det store spelet og det vesle livet» trekker Vassenden et ganske skarpt skille i forfatterskapet til Vesaas med «Det store spelet» og «Kvinner ropar heim» på den ene siden, og «Kimen» på den andre. «Det store spelet» hevder Vassenden «kan leses som et forsvar for en grunnleggende jordmystisk, immanenssøkende dyrking av livskraftene», mens «Kimen» og novellesamlingen «Vindane» blir et «forsvar for de små, utsatte eksponerte livsformene», slik Vassenden ser det. Han avslutter dette kapitlet med en interessant og betimelig kommentar om at en rehabilitering av Vesaas' sitt forfatterkap blir vanskelig når det

fortsatt lages skoleutgaver av «Det store spelet» uten noen kommentarer om at denne boka har et budskap og en holdning Vesaas selv forkastet i sine seinere verker. Dette er i alle fall en kommentar «vi over 60» har lett for å være enig i som hadde «Det store spelet» som pensum på daværende gymnas.

Dette er ei viktig og nyttig bok. For oss i folkehøgskolen hadde det selvsagt vært morsomt om Vassenden hadde tatt fatt i punktet med folkehøgskolebakgrunnen til mange av de forfatterne han arbeider med, særlig siden disse forfatterne (Uppdal, Aukrust, Nygard, Ørjasæter) også stod i den samme kampen for landsmålet som folkehøgskolen stod i helt fram til siste krig. **Kanskje Eirik Vassenden som kompensasjon kunne inviteres til et folkehøgskoleseminar, til et distriktsmøte, eller kanskje som «kveiktaler» på et landsmøte i Folkehøgskoleforbundet.** Han har helt sikkert mye å bidra med.

ARILD MIKKELSEN

FOLKEHØGSKOLENE PÅ SOSIALE MEDIER

Er du på Twitter? Følg **@Folkehøgskolene!** Vi trenger flere gode folkehøgskolefolk til å delta i debatten og informere om skoleslaget.

I tillegg har vi vår populære Facebookside der det er større rom for bilder, mykere stoff og dialog. Søk på **Alle folkehøgskolene i Norge.**

Ikke minst har folkehøgskolene sin egen Instagramkonto, så har du en IG profil kan du se masse flotte bilder fra skolene på kontoen **Folkehøgskolene.** Når elevene tagger bildene sine med #FHSliv gir de oss tillatelse til å publisere.

Folkehøgskolene på sosiale medier er et felles prosjekt mellom IF og IKF.

Sharing is caring ☺

TONE MINERVA GRENNES

BYGGEKLOSSER MED MENING

Boka *Metodejam 1.0* er en nyttig og praktisk bok. Den gir seg ut i den metodiske verden og vil «sette fokus på hva folkehøgskolen egentlig gjør i praksis.» I hovedsak består boka følger av praktiske metoder og opplegg, alt fra navneleker til refleksjoner om folkehøgskolen med utgangspunkt i nornenes gaver til mennesket. Den foreslår aktiviteter som kan gi kjøtt på beinet til mange av folkehøgskolens mer abstrakte ideer om sosiale møteplasser, hva folkehøgskole er og hvordan elevene kan hjelpes til å bli en gruppe. I lignende hefter og bøker som jeg kjenner til, brukes slike opplegg mest i en overgangsfase for å bygge fellesskap og skape trygghet i et nytt miljø. Også i

denne boka har oppleggene den funksjonen, men i tillegg settes de inn i en videre sammenheng.

Denne videre sammenhengen er allmenndanning, for boka inneholder et mangfold av praktiske øvelser som er med på å fylle folkehøgskoleåret med danning. Bokas bakgrunnsstoff understreker at metodene er byggeklosser som «kan settes sammen på forskjellig vis til større opplegg med større formål.» Til sammen legger oppleggene «et 'nedenfra og opp'-bud på hvordan vi legger til rette for dannelse i dag.»

Boka tar stort sett for seg den første tiden på folkehøgskolen. Vi snakker ofte om videreutdanning og høyere

utdanning, men vi snakker ikke om videreutdanning og høyere danning. Men praktiske dannelsesopplegg endrer også karakter etter hvert som året går, nytt grunnlag legges og nye utfordringer kommer. Vi trenger andre byggeklosser etter hvert. Derfor er det fint at boka heter *Metodejam 1.0*. Det bringer bud om at det kommer en oppfølger som kan brukes når skoleåret har fått noen uker og måneder på seg.

Boka er et velkomment tilskudd til den noe mangelfulle litteraturen om folkehøgskolens pedagogikk og metodikk. Jeg gratulerer PUF med boka og ser fram til neste skritt på veien.

ODD HADDAL

INSPIRERENDE INSPEKTØR- MØTE I BERGEN

Byvandring med Jo Gjerstad ved statuen av Snorre.
Foto: Øyvind Brandt

Været var strålende da 31 inspektører og assisterende rektorer var samlet til oppbyggelige dager i Bergen 22.–24. januar. Møtet var lagt til Hotell Neptun i hjertet av Bergen, og møtedeltakerne satte pris på gjensyn med gamle kjente, så vel som møtet med noen nye ansikter.

AV THORBjørn THORSEN, ÅSANE FOLKEHØGSKOLE

Programmet startet med musikeren Ole Hamre som foredro, spilte og kommuniserte rundt temaet «møte mellom mennesker». Han fortalte også om ideen bak, og rammene rundt prosjektet *Fargespill*. Dette er et integreringsprosjekt der asylsøkerbarn og andre innvandrerbarn møter hverandre og norske barn og unge gjennom utveksling av sanger, danser og leker. Det hele blandes sammen og gis profesjonelle rammer i form av scene, lys, lyd og musikere, og man setter det hele på scenen i fantastiske forestillinger.

En stor del av Ole Hamres foredrag handlet om hvordan man gjennom måten man møter mennesker på, kan utveksle og dele erfaringer, kunnskap og opplevelser. Menneskesynet og den pedagogiske plattformen prosjektet hviler på, er nært beslektet med det vi

i folkehøgskolen ønsker å representere. Dette temaet har derfor stor relevans for vårt pedagogiske arbeid og holdningene vi møter våre elever med. Resultatet av arbeidet ble synliggjort da vi på ettermiddagen overvar fargespillforestillingen *Stjerner i øynene* i Grieghallen. Tilbakemeldingene fra møtedeltakerne etterpå levnet liten tvil om at dagen hadde gjort et utslettelig inntrykk på mange. Dagen ble avsluttet med hyggelig matøkt hos «Hanne på høyden».

Onsdag formiddag var avsatt til inspektørenes tradisjonelle «Del og stjel»-økt, før vi hadde en flott byvandring utover Nordnes, over Vågen med «Beffen», og innover langs Øvregaten, under kyndig og humoristisk ledelse av Bergens historiske orakel Jo Gjerstad.

Onsdagsettermiddagen var avsatt til møte med eventyreren Helge Gjelland. Han hadde som tema *reisens fortelling*, og som utgangspunkt fortalte han om sin reise på sykkel gjennom Sahara. Det var en fortelling som gjorde inntrykk på forsamlingen, og et møte med en engasjert og utradisjonell personlighet.

Onsdag kveld hadde vi middag på Fløirestauranten. Vi tok Fløibanen opp og kunne fra toppen nyte utsikten over Bergen «by night», attpåtil i strålende, kaldt vintervær. Vel inne i restauranten fikk vi en liten konsert med Tamglen, en duo bestående av Olav Tveitane (tidligere musikk lærer på Fana fhs) og Annlaug Børsheim, henholdsvis gitarer og fele pluss sang. De foredro et program med sanger/tekster av Robert Burns, lekkert arrangert og fremført.

UTEN ETT TREKK

«Ok, jeg gikk ikke gjennom hele ungdomstida uten ett trekk. Jeg har tross alt gått på folkehøgskole og vært student.»

ANNE EKORNHOLMEN

HAMAR ARBEIDERBLAD, 18.2.2013

LØP FOR NEPAL

Elevene ved Øytun går til aksjon når folk er samlet i Alta. Pengene de samler inn går til sykehus i Nepal. – Det er flott å kunne skape aktivitet i Alta, samtidig som vi sørger for inntekter til et svært viktig formål, sier aksjonsleder Kristine Marie Fonnelløp og Maren Andrea Aasulvsen.

– Løpet går ut på at deltakerne løper en gitt løype, mens sponsoren på forhånd har bestemt en sum som skal betales for hver runde de gjennomfører. Hvis ikke sponsorene ønsker å gi en fast sum per runde, er det også mulig å bli enig om en bestemt sum, sier jentene.

Ett av de store prosjektene dette skoleåret er å skaffe penger til et sykehus i distriktet Okhaldhunga i Nepal. De 180.000 menneskene i distriktet har bare ett sykehus. Et nytt bygg reiser seg, blant annet for å få plass til operasjonssal og fødestue.

– Målsettingen er å samle inn 200.000 kroner. Klarer vi dette målet vil representanter fra Øytun være med til Nepal for å se hvordan pengene kommer til nytte. Meget givende for oss, sier jentene.

ALTAPOSTEN, 24.2.2013

FOTOUTSTILLING

Med bilder fra en rekke konfliktfylte land setter dokumentarfotograf Rune Eraker fokus på klimaproblematikken. Tirsdag 5. mars åpner fotoutstillingen «Klima; flyktning» av Rune Eraker på Sund folkehøgskole i Inderøy. Eraker er en av Norges fremste dokumentarfotografer, og gjennom over 20 år har han arbeidet i konfliktområder i Asia, Afrika og Latin-Amerika. I 2009 ble han kåret som årets frilanser.

– Vi er svært glade og stolte over å kunne vise fram Erakers bilder, sier

Astrid Moen, assisterende rektor ved Sund folkehøgskole. Utstillingen er en prolog til utstillingen «Det blinde Øye» i Oslo Rådhusgalleri i oktober 2013, og er en kunstnerisk kommentar i forbindelse med folkemøtet om klima og migrasjon som skal holdes på Sund folkehøgskole lørdag 9. mars. Eraker vil selv være til stede under åpningen, og utstillingen vil henge på folkehøgskolen fram til 13. april. TRØNDER-AVISA, 23.2.2013

BLE POLITISK ENGASJERT

– Når ble du engasjert i politikk for første gang?

– Det startet så smått på videregående, og da jeg havna på en folkehøgskole med mange engasjerte folk, så var det i gang for fullt.

Fra intervju med Mads Opheim, ny leder av Ungdom mot EU
NATIONEN, 21.2.2013

HVORFOR FOLKEHØGSKOLE – 4 PÅ DARBU

*Hvorfor begynte du på folkehøgskole?
Og var det et smart valg?*

Espen Christiansen: – Jeg ville ha en pause fra vanlig skole, men har planer om å studere musikk. Derfor ville jeg holde musikkinteressen varm. Det var lurt!

Andreas Helland: – Fordi musikk er kjempegøy og rockelinja her er den eneste i landet. Jeg valgte folkehøgskole i stedet for videregående og har utviklet meg mye.

Henrik Bakke: – Jeg er midt i videregående løpet, men hadde lyst til å lære mer om musikk. Jeg har lært veldig mye, og ikke minst fått noen nye sosiale antenner.

Bjørn Pedersen: – Jeg er ferdig på videregående og lot meg friste av rockelinja. Har ikke angret.

DRAMMENS TIDENDE, 19.2.2013

OG DERMED VAR DET GJORT

Gjennombruddet kom likevel først etter «noen mørke år», som han selv sier. Han ble bitt av skuespillerbasillen litt senere enn de fleste som ender opp på scenen. Etter at han var ferdig på Sandsli videregående skole, i Fana der han vokste

opp, tok han et år på folkehøgskole i Sunnhordland, og dermed var det gjort.

Fra intervju med skuespiller Vidar Magnussen, aktuell i NRKs «Underholdningsavdelingen»

BERGENSAVISEN, 16.2.2013

GJENSYNSGLEDE

Lørdag 2. februar samlet 71 av 86 fjorårselever seg til gjensynstreff på Hadeland Folkehøgskole i Brandbu. Ifølge rektor ved skolen, Tor Kristian Grindaker, var det stor gjensynsglede.

– Det er gøy å se elevene komme løpende opp de siste meterne fra parkeringsplassen og se gleden som utspiller seg. Noen elever har kjørt fra Lofoten og brukt 24 timer i bil for å være med på fjorårstreffet, skriver Grindaker i en pressemelding.

HADELAND, 15.2.2013

VANT JUNIOR-NM I TEATERSPORT

Tenk deg at du står på scenen og publikum gir deg beskjed om å synge duett. I countrystil. Om syltetøy. Noen hadde sikkert fått vill panikk. Men Nora Marie Larssen fra Frilynts teaterskole i Sandefjord tar slike utfordringer på strak arm. 18-åringen driver nemlig med improvisert teater, og er med på laget «De der borte» som nylig vant junior-NM i teatersport. – Teatersport er både krevende, moro og veldig lærerikt. Når du går på scenen må du være forberedt på å gjøre nesten hva som helst, der og da. Slik sett handler teatersport også om å bygge opp selv-tillit, sier sandefjordingen som nå går på teaterlinjen på Åsane folkehøgskole utenfor Bergen.

SANDEFJORDS BLAD, 16.2.2013

FORSVARER KUNSTEN

«Det er samfunnets evner til å opprettholde et levende kulturliv som er målestokken på hvor godt vi lykkes, ikke antallet ingeniører eller hvor stort oljefondet er.»

Siri Skjerve, utdannet master i kunst fra Kunsthøgskolen i Bergen og lærer ved Ringebu Folkehøgskule.

DAGENS NÆRINGS LIV, 6.2.2013

Martin Luther King jr. var på Holtekilen folkehøgskole i forbindelse med overrekkelsen av Nobels fredspris i 1964.

I ÅNDEN ETTER MARTIN LUTHER KING JR.

*Martin Luther King jr.
ville vinne seire ikke over
andre, men sammen med
andre.*

AV NIELS FREDRIK SKARRE

Holtekilen Folkehøgskole har siden 2006 markert Martin Luther King-dagen tredje mandag i januar – en mulighet til å minnes og la seg inspirere av en av de virkelig kjente menneskerettsaktivistene. For oss er ikke King en hvilken helt som helst. Han var som kjent baptistpastor, og Det norske baptistsamfunn (skolens eier) fikk være med å hedre ham med en mottakelse på skolen da han mottok Nobels fredspris i 1964. Vi er selvsagt stolte over at Martin Luther King jr. har vært på besøk.

I utgangspunktet har King-dagen vår vært for elevene, men åpen for venner og familie. Etter hvert har vi fått til et tettere samarbeid med baptistsamfunnet, og nå er også Norges Kristne Råd med på arrangementet. Dette gir muligheter for et større arrangement på sikt.

Hvert år har vi tatt for oss et aktuelt emne, i tillegg til å gi et lite innblikk i Kings liv, virke og tenkning. Det skal ikke utelukkende være en minnedag, men også en anledning til å la seg engasjere i arbeid for rettferdighet hvor den måtte være truet. Som King selv sa: «Urettferdighet på ett sted er en trussel mot rettferdighet på ethvert sted.»

EKSEMPELET EL SALVADOR

I år var fokuset på religion og menneskerettigheter. Vi var så heldige å få med oss både Sturla Stålsett, generalsekretær i Kirkens Bymisjon, og Anne Sender, tidligere forstander i det mosaiske trossamfunn, som gjestetalere. Stålsett reflekterte over kirkens forhold til, og arbeid for menneskerettigheter, med bakgrunn i sine erfaringer fra El Salvador. Landet er kjent og beryktet som de 14 familiers land; der noen få kontrollerte alle rikdommene, mens folket for øvrig levde på eksistensminimum.

*«Urettferdighet på ett sted er
en trussel mot rettferdighet på
ethvert sted.»*

MARTIN LUTHER KING JR.

I 1960- og 70-årene begynte kirken i El Salvador å røre på seg. Stadig flere så at det ikke var noen mening i at kirken skulle forsvare de privilegerte familiene når så mange led nød. Stålsett fortalte at det inspirerte ham å møte dette folket, som stilte spørsmål om hva det betydde når Jesus sa at Guds rike er for de fattige. Var det bare de fattige «i ånden»? Eller er det slik at Gud har valgt de fattiges side? – I El Salvador, der 90 prosent er fattige, har Jesu budskap om fattigdom sprengkraft, sa Stålsett, og understreket med det at bibeltekstene gir inspirasjon til å stille spørsmål ved rådende sosiale forhold og ikke finne seg i tingenes tilstand.

ØYEÅPNER I JERUSALEM

Anne Sender delte sine tanker fra perioden som frivillig tre måneder i Kirkens Nødhjelps internasjonale ledsagerprogram i Midtøsten, og fortalte at det å se konflikten mellom Israel og palestinerne fra en ny side har betydd en forandring. Det var spennende å få høre om disse erfaringene fra en med jødisk bakgrunn og tilhørighet. – Tidligere sa jeg alltid at jeg skulle til Israel, og jeg har jobbet for Israel hele livet. Nå var Øst-Jerusalem så annerledes enn jeg hadde sett det tidligere. Jeg så et palestinsk folk som ikke ble ivaretatt av sine ledere, og heller ikke av Israel, sa Anne Sender og la til: – Når mennesker ikke får leve under frie forhold er det lett å velge hat. De siste dagenes begivenheter i Algerie sier det meste.

I tillegg til gjestetalerne deltok elever og lærere fra musikk- og vokallinjene ved skolen med sang og musikk. Som under Kings besøk for 49 år siden avsluttet vi med sangen «We shall overcome» – denne gangen i en spennende versjon laget og ledet av Peter og Håkon fra musikklinja. Det ble en flott kveld.

SAMME IDEALER

Årets markering var den åttende for oss, men i USA har tredje mandag i januar vært en nasjonal fridag siden 1984. Der deles det også ut en årlig Martin Luther King-pris. I Sverige fikk Kristna fredsørørelsen og svenske baptister i 2003 i stand feiring av dagen og utdeling av King-prisen for antirasistisk arbeid. Vi har ikke begynt med aksjoner og pris på Holtekilen enda, men vi har noe på gang!

Kampen mot systematisk diskriminering på bakgrunn av hudfarge var Kings hovedfokus. En grunnleggende konsekvens av denne segregeringen var tap av selvtilit. Mennesker mistet troen på sine evner, dømmekraft og muligheter til å gjøre noe med situasjonen. Borgerrettsbevegelsen måtte derfor vise mennesker mulighetene de har i seg selv og i samarbeid. Ikke ulikt vårt daglige virke som folkehøgskoleansatte.

«Bibeltekstene gir inspirasjon til å stille spørsmål ved rådende sosiale forhold og ikke finne seg i tingenes tilstand.»

STURLA STÅLSETT

RETT TID TIL Å GJØRE DET RETTE

Hvilke kamper står vi overfor i dag, og hva kan vi bruke en skikkelse som Martin Luther King jr. til? Lena Lönnqvist, tidligere rektor på Sjöviks folkehøgskola i Sverige, har sagt det slik: «De som tjäna mycket pengar och vinner över andra tenderar att bli förebilder i dag. Då är det viktigt att lyfta fram en förebild som hellre tjänade sina medmänniskor och som inte ville vinna över andra utan vinna med andra – i kampen för allas lika värde.» King selv visste at mange vil si om enhver kampsak at tiden ikke er inne, vi må vente på det rette øyeblikk. Til det påpekte han at det alltid er rett tid å gjøre det rette!

Vi oppfordrer med dette alle folkehøgskoler til å markere King-dagen. Det er en god anledning til å la seg inspirere av en helt som i sin kombinasjon av tenkning og handling virkelig viste at mennesket er både støv og ånd. Han kunne drømme, håpe og tenke, men hadde beina godt plantet på jorda og var ikke redd for å gå den veien som krevdes.

KING-DAGEN

Neste års King-dag er mandag 20. januar. Sett den av i skoleruta og start planleggingen – tips og ideer finner du her:

www.martinlutherking.se
www.thekingcenter.org
<http://mlkday.gov>
<http://mlk-kpp01.stanford.edu>

På årets King-dag fikk Holtekilen folkehøgskole besøk av tidligere forstander i det mosaiske tros-samfunn Anne Sender.
Foto: Roger Dahl

Generalsekretær i Kirkens Bymisjon Sturla Stålsett deltok på King-dagen. Foto: Roger Dahl

FOLKEHØGSKOLEELEVER AKSJONERER

Haiker Svolvær – Å mot oljeboring

Jatilkonsekvensutredningen fra Arbeiderpartiet har engasjert elevene på Lofoten Watch.

Gullik Maas Pedersen
gmp@lofotposten.no

– Ap sitt jatilkonsekvensutredning opprørte oss. Nå ønsker vi å få til et sterkere engasjement i Lofoten. Vi ønsker debatt og meningsutvekslinger i ulike miljø, sier Anna Olerud. Hun er en av tre elever som mandag startet sin protestur fra

Svolvær til Å.

– Vi har etablert en egen blogg på lofoten.watch.org hvor vi vil legge ut bilder og tekster fra turen. Nå håper vi bilistene i Lofoten tar seg tid til å ta oss med gjennom Lofoten. Målet er at vi skal innom både Henningsvær og Stamsund for å snakke med folk i fiskemiljøet, men målet er også å fram ulike syn i debatten, sier Simon Eid Ormestad.

Sammen med Susanne Othilie Gulbransen er de tre elever ved Lo-

foten Folkehøgskole og går på linjen Lofoten Watch som er en miljø- og friluftslinje.

– Vi har sekkene full av banner og plakater som viser noe av våre standpunkt i oljebatten. Nå håper vi at flere bli engasjert både for og mot. Men jeg tror de aller fleste er for både rent hav, ren fisk og ren samvitthet, sier Susanne Othilie.

De tre elevene har satt av fem dager til turen og vil daglig oppdatere aksjonen på sin egen blogg.

Simon Eid Ormestad, Anna Olerud, Susanne Othilie Gulbransen skal haike fra Svolvær til Å for å møte folk og diskutere et oljefritt Lofoten.

FAKSIMILE FRA LOFOTPOSTEN 12. FEBRUAR 2013

GUTTEØKNING

I mange år var det jentene som dominerte på Norges folkehøgskoler. Flere gutter velger nå å begynne på folkehøgskole. Siden 2007 har det vært en økning på 22 prosent. Det opplyser informasjonskontoret for folkehøgskolene.

Det kan være flere grunner til det. Blant annet viser tall fra forsvaret at behovet for soldater i førstegangstjeneste gradvis har blitt redusert. – I tillegg så har folkehøgskolene blitt flinkere til å opprette linjer som tiltrekker guttene mer, og vi tror også at den nye generasjonen av gutter er mer åpne for folkehøgskolens måte å jobbe på. Det informerer Dorte Birch om i en pressemelding. Birch er daglig leder ved informasjonskontoret for den frilynte folkehøgskolen. En av de folkehøgskolene som har opplevd en stor økning i antall gutter, er Idrettsskolen i Rollag (Numedal folkehøgskole). Åse Otterholt som jobber ved Numedal forteller at de spesielt fra i høst opplevde en stor økning i antall gutter. Hun mener at årsaken er flere ting; – Vi har idrettslinje som nok tiltrekker seg gutter, det kan også være at flere søker plass på folkehøgskole istedenfor militæret, sier Otterholt.

LAAGENDALSPOSTEN, 23.2.2013

VIL HA FOLKEHØGSKOLE I MANDAL

Hilde Tallaksen har en plan. Hun ønsker en by full av unge mennesker som løser utfordringer gjennom kreativitet.

Mandal og regionen tømmes for ungdom mellom 19–25 år som reiser ut for å ta videre utdanning. Tanken er at en kreativ folkehøgskole kan fylle byen med kompetent ungdom som kan være en berikelse for hele regionen, forteller Hilde Tallaksen som er rådgiver i Lindesnesregionen Næringshage.

– Det er vanskelig å få godkjent nye folkehøgskoler, men antall ungdommer som ønsker å gå på folkehøgskole er stigende. Derfor er det en sjanse for at det bevilges penger til etablering av en ny skole, og da gjelder det å være blant søkerne og det gjelder å ha en unik idé og den beste søknaden, sier Tallaksen.

– Vi trenger mennesker som kan skape forandring og fornyelse gjennom kreativitet.

Det er vanskelig å konkurrere på kunnskap, men vi kan ha et konkurransefortrinn i forhold til å bruke den kreative «muskelen» best, forteller hun.

KLIPP FRA AVISA LINDESNES

DESTINASJON LØVEBAKKEN

To lærere pluss elevene fra bandlinja og teater/musikal brukte en hel dag sammen med stortingsrepresentantene Karin Andersen – SV, Gunnar A Gundersen – H, Knut Storberget – AP, landbruksminister Trygve Slagsvold Vedum og Frps toppkandidat i Hedmark Tor Andre Johnsen. Arrangementet var på Hol Gård på Nes – startet kl 11 og varte til midnatt.

Ideen var å samle fem toppolitikere og se hva som skjer når de møtes og får en del utfordringer. Arrangementet hadde elementer fra både Hver gang vi møtes, Idol og Farmen. Hver politiker hadde en personlig assistent hele dagen som var fra teaterlinja vår, og de skulle da hjelpe dem gjennom utfordringene hele dagen. En av utfordringene deres var at de fikk en egen personlig sangtime der våre elever sto for stemmeoppvarming og mental forberedelse. Så fikk de utlevert en sang de skulle framføre på middagen sammen med de andre, der de fikk veiledning av to av våre musikk lærere (f.eks skulle landbruksministeren framføre *Je åt opp rånan min*). Bandlinja sto for kompet og alle hadde med to korister fra teater/musikallinja. Ellers var det mange andre aktiviteter – blant annet vedstabling.

Det var avisa Østlendingen som sto for arrangementet, og vi var leid inn for å gjennomføre begivenheten. Når politikerne takka for seg var de udelte begeistret for folkehøgskole! Alt ble filmet og vil bli vist i august.

ÅSMUND MJELVA, ELVERUM
FOLKEHØGSKOLE

RUNE ERAKER PÅ SUND FOLKEHØGSKOLE

Tirsdag 5. mars inviterte Sund folkehøgskole til åpning av fotoutstillingen «Klima; flyktning» med fotograf Rune Eraker. AV TORE HALTLI

Runde Eraker stiller ut på Sund folkehøgskole. Foto: Jakob S. Thompson

Rune Eraker er en av Norges fremste dokumentarfotografer, og ble i 2009 kåret til årets frilanser. Gjennom over 20 år har han arbeidet i konfliktområder Asia, Afrika og Latin-Amerika hvor han har dokumentert hvordan konflikter påvirker mennesker.

Utstillingen på Sund folkehøgskole besto av ti bilder og var en prolog til utstillingen «Det blinde Øye» som kommer til Oslo Rådhusgalleri i oktober 2013. Den var hentet til skolen som en kunstnerisk kommentar i forbindelse med folkemøtet om klima og migrasjon som ble holdt på skolen 9. mars.

Rune Eraker var til stede under åpningen og holdt foredrag for elevene på skolen rett etter åpningen. Neste dag hadde han en halv dags seminar med fotolinja på Sund folkehøgskole.

Foto: Erik JM Eriksen

RUNE ERAKER

Rune Eraker (f. 1961) arbeider innenfor klassisk europeisk dokumentarfotografi, på grensen til kunstoffotografi. Han har de siste 20 årene reist i konfliktområder i Asia, Afrika og Latin-Amerika, og har arbeidet som fotograf siden 1981.

Eraker bodde i Japan til han var 16 år. Han har siden bodd i Sandnes, Stavanger og Oslo. I lengre perioder har han bodd i Nederland og England, der han har sin fotoutdanning fra.

Eraker har hatt flere separatutstillinger i inn- og utland, og har gitt ut to fotobøker.

Kilde: Forlaget PRESS

OM ENSOMHET

– Så du dyrker ensomheten?

– Ja. Eg finst ikkje sosial. Eg seier ikkje at dei sosiale er overflatiske idiotar. Men samskipnadslivet er ikkje for meg. Om eg hadde vore kristen, hadde eg vorte ein eremitt i ørkenen. Vi som er forfattarar på heiltid, har vore han som står i skulegarden og ser på. Vi er loners.

– Når du vel einsemda, sårar du menneske?

– Ja. Det kan provosere venene mine. Men eg seier berre at eg ikkje treng så mange som dei som er venene mine.

– Einsemd har eit dårleg rykte?

– For mange er einsemd vondt. Men om einsemda er sjøvvald, er det ikkje vondt. Eg har ikkje trong til store venekrinsar, med middag og sosial omgang. Eg bed ingen på kaffi. Eg har måla meg inn i eit hjørne, eg vil berre skrive. Heile bokbransjen er noko drit. Eg har inga glede av å gje ut bøker, eg har berre glede av å skrive bøker. Resten av sirkuset kunne eg skrudd av.

INGVAR AMBJØRNSEN I DAG OG TID

«FRI OSS FRA DYSTOPIEN»

Men altså, Jonny Finstad: Jeg tror på deg når du mener at oljenæringa vil gi nye og større muligheter for arbeidsplasser, men jeg er uenig i konklusjonene dine. Jeg er ikke villig til å ta den risikoen du vil ta. Det får så være. Mitt anliggende i denne sammenhengen er at vi skal fortsette å bo i Lofoten, samme om det blir oljeboring eller ikke, både du og jeg. Og hvordan kan du da få deg til å male fram en dystopi som den du beskrev i torsdagens debattprogram? Et Lofoten uten sjanser, med tomme hus og alle næringer i forfall. Som jeg hørte deg, kom det for mitt indre øye en lut og grå befolkning med dårlige tenner, motløse og uten håp for noen som helst annen framtid enn å dø en pinefull død, knapt med forventninger om å få ei grav i frossen jord. Hvordan kan du male et sånt bilde av Lofoten? For du mener det jo ikke!

DEBATTINNLEGG AV **BRYNJAR TOLLEFSEN** I LOFOTPOSTEN.NO

PRIVATE HALVSNASKIGA GREJER

– Jeg tror mye på åpenhet, det har en legende kraft. Lykken slipper litt taket ved at man snakker om det, men åpenheten i media kan ha en usunn side om man trækker over grensen der det personlige blir privat. Er du kjendis og vil få ekstra sendetid på TV, kan du legge ut om noe *private halvsnaskiga grejer*. Da får du være med på Skavlan. Og med mer TV-tid, selger du mer musikk, får flere oppdrag, blir mer populær. Det er en jævlig bra personlig reklamesatsing. Det koster bare at du selger ut privatlivet ditt. Er du en profesjonell (hore) selger du ditt kjønn, men du kan fortsatt bevare sjelen din ganske ren.

I sin faste lørdagsspalte i Dagbladet kommenterte sosiolog Kjetil Rolness Skavlangjestenes bruk av sykdom som lanseringsmiddel. Som han harselerte med: «Skal du selge bok? Uten å ha noe forferdelig å fortelle på «Skavlan»? Lykke til.» Hans hovedanliggende var imidlertid ikke å «ta» Skavlan, eller gjesten for den saks skyld. Skavlans gråteservietter og «dannede tøying av intimitetsgrensene» var først og fremst en nøkkel til å forstå tidsånden, hevdet Rolness.

EMMA CLARE I NATT & DAG

Hold deg orientert og delta i debatten på www.frilyntfolkehogskole.no.

Kan lastes ned på din smartphone med en scanner, for eksempel appen RedLaser.

KLASSEREISEERFARING

– Problemet til venstresida er at den ikke tar arbeiderklassens livsprosjekter på alvor, sier Lars Ove Seljestad, forfatter og sosiolog.

Han har skrevet flere romaner som både skildrer og problematiserer klassereiseerfaring, blant annet i romanen *Blind fra 2005*. Seljestad mener det er symptomatisk at debattene om arbeiderklassen føres av nettopp de som ikke tilhører den.

– Det er gjerne de som har forlatt arbeiderklassen og de som befinner seg på venstresida som fører ordet i diskusjonene om klassetilhørighet. Og jeg tviler på at arbeiderklassen opplever disse debattene som relevante, sier Seljestad.

KLASSEKAMPEN

OPPSTODA

Då Sovjetsamveldet braut saman, byrja kosakkane så smått å vinne terreng att i 1990-åra. Årsaka var Putins vending attende til dei gamle tsarverdiane. Etter to presidentperiodar med «putinisme», eit slag paternalisme fri for ideologi, freistar Russland å skaffe seg ein «nasjonal idé». Det er eit prosjekt Boris Jeltsin, den første presidenten etter kommunismen, utlyste ein konkurranse om i 1996.

Dei seinaste tjue år har dei russiske leiarane fånyttets leita etter denne «nasjonale ideen». Når kommunismen no eingong var daud og gravlagd, var det viktig å finne ein ny impuls, eit nytt tildriv, for landet, som var i ei evig rørsle mellom det å opne seg utover og lukke seg om seg sjølv. Då han gjekk inn i sin tredje presidentperiode i mai 2012, tok Putin opp att valspråket til grev Uvarov (1786–1855): «Autokrati, ortodoksi og nasjonal ånd». Det vart gjeve til tsar Nikolaj I for å tryggje eineveldet hans.

MARIE JÉGO I LE MONDE/DAG OG TID

NY REKTOR PÅ NANSENSKOLEN

Filosofihistorikeren Unn Irene Aasdalen er ansatt som ny rektor ved Nansenskolens i Lillehammer. Hun overtar lederjobben ved skolen i august.

Bildet er tatt i det kjente Glyptoteket i København hvor hun tilbringer mye tidsammen med elevene sine i dag. – Det er virkelig en ære for meg å bli gitt denne stillingen. Nå er jeg bare glad og spent før jeg skal begynne, sier hun på telefon fra København.

Aasdalen er oppvokst i Blaker på Romerike. Store deler av yrkeslivet sitt har hun bodd i Danmark.

I dag jobber hun som lærer ved den nordiske folkehøgskolen Borup Højskole i København, hvor hun underviser i kunsthistorie og politikk. Unn Irene Aasdalen har også i flere år vært knyttet til Institut for Engelsk, Germansk og Romansk ved Københavns Universitet. For tiden skriver hun på verket Eros Reborn, om platoniske traktater i italiensk renaissance.

KLIPPET FRA **GD.NO** (GUDBRANDSDOLEN DAGNINGEN)

TILBYR FOREDRAG

Tidligere rektor, og leder i Norsk Folkehøgskolelag, Arild Mikkelsen, er godt i gang med sitt fireårige historiebokprosjekt om frilynt folkehøgskoles historie fra starten i 1864 og fram til 2000-tallet. Det hele skal landes i jubileumsåret 2014.

Forfatteren tar gjerne et avbrekk i skriveingen for å holde foredrag. Her formidler han folkehøgskolens lange linjer, historiens fortelling om politikk og pedagogikk, idéhistorie og kultur i folkehøgskolen. Gruntdvigske perspektiver før og nå, til hverdag og fest.

Det kan være foredrag for elever, personale og styrer. Arild Mikkelsen kan kontaktes på telefon: 930 63 760 eller e-post: arildmikkelsen@gmail.com

KJELLERSTUE

Mens husene blir større og større, så blir tomtene mindre og mindre. Det er egentlig ikke til å holde ut – idealet over for mye vold på virkeligheten, og da er det bare en ting å gjøre: å plante tuja. Tett og høyt. Og selvsagt: Mennekene er ikke så mye ute i hagen. Hvilken hage snakker vi egentlig om? Den gressgangen rundt huset som av en eller annen årsak fortsatt heter «plen»? Hagen er for liten og huset er for stort. Ergo holder man seg i ro. Uansett hvor man er.

Hvem er det så som blir gode – ordentlig gode i fotball – i Norge i dag? Jeg har et tips. Det er de som er ute fordi det er trangt hjemme. Mange av dem er mørke i huden og har foreldre med lavere inntekt. De bor sånn vi andre bodde for 40 år siden. De er framtida. I alle fall for landslaget. Og for folkehelsen. De har ikke kjellerstue.

ERLING DOKK HOLM I MAGASINET DAGBLADET

GLØYMD TRADISJON

Denne mystisk-økumeniske tradisjonen har ikkje stått særleg sterkt hjå oss, men han har vorte dyrka av intellektuelle katolikkar og liberale protestantiske teologar, men òg av åndelege uteliggjarar som Arne Garborg og Aasmund Brynildsen. I dag er denne åndsstraumen nærast heilt gløymd i Noreg, der tenkjarane ikkje lenger kan skjøna det religiøse, og dei religiøse ikkje lenger kan tenkja.

I Russland uttrykte den ævelege filosofien seg i ein rik, mest kristen-mystisk tradisjon som grensa opp til anarkismen og var ein hovudstraum i russisk åndsliv på 1800-talet. Sett utanfrå skulle ein mest ha trudd at denne retninga døydd ut med Alexander Solsjenitsyn. Det har sannleg ikkje vore mykje æveleg filosofi å sjå i Russland etter den nyliberale revolusjonen i 1990-åra og Putins restaurasjon av tsarveldet på 2000-talet.

KAJ SKAGEN I DAG OG TID

HOLD DEG OPPDATERT OG SI DIN MENING PÅ
WWW.FRILYNTFOLKEHOGSKOLE.NO

NF BLIR FOLKEHØGSKOLEFORBUNDET

Norsk Folkehøgskolelag endrer navn til Folkehøgskoleforbundet. Det ble klart under landsmøtet på Agder folkehøgskole. Forslaget til navneendring fikk klar tilslutning uten debatt. Det samme gjorde de fleste av de andre 14 forslagene til endringer i vedtektene.

Landsmøtet vil i framtida settes sammen av delegater fra lokallagene etter medlemstall, inkludert de to nye lokallagene for pensjonister og ansatte i sekretariatet. Landsmøtet opprettet også en egen medlemskategori for studenter og stipendiater.

Forslaget om å gjøre distriktslagene frivillige fikk ikke det påkrevde 2/3 flertallet, og består derfor uendret i kommende periode.

Med vedtektsendringer og nytt idé- og prinsippprogram har det nye styret et godt fundament for å jobbe videre med å styrke arbeidet for alle grupper av ansatte, både praktisk personal, lærere og ledere. Arbeidet innebærer det bærende idéarbeidet, det avgjørende utviklingsarbeidet, det viktige interessearbeidet inn mot myndighetene og den viktige og nødvendige tillitsvalgtopplæringen – også på idé- og utviklingsiden.

Etter landsmøtet, i praksis over påske, starter arbeidet med å registrere og implementere vårt nye navn, noe som nødvendig vis vil ta litt tid. Med navneendringen vil det utarbeides en ny visuell profil, og et felles arbeid med Informasjonskontoret for Folkehøgskolen om å fornye og modernisere nettsidene til organisasjonen vil igangsettes.

Fullstendige vedtekter etter landsmøtet på Agder finner du på www.folkehogskolene.net/nf.

RESOLUSJON OM STIPENDPLASSER FOR EUROPEISK UNGDOM PÅ NORSKE FOLKEHØGSKOLER

Landsmøtet på Agder folkehøgskole vedtok resolusjonsforslaget fra styret om å opprette en stipendiatorndning slik at europeisk ungdom kan stipendierte på folkehøgskole i Norge.

Les hele resolusjonen på www.frilyntfolkehogskole.no

FORDELSKORTET TIL ALLE

Alle medlemmer av Norsk Folkehøgskolelag, nå Folkehøgskoleforbundet, har muligheten til å benytte seg av Utdanningsforbundets medlemstilbud. I disse dager sender vi derfor fordelskortet fra Utdanningsforbundet til dere av praktisk personale som er medlemmer. Fordelskortet har ditt medlemsnummer og kan brukes når du benytter deg av tilbudene.

Vårt samarbeid med Utdanningsforbundet/Tryg Forsikring gir noen av markedets rimeligste forsikringer med svært gunstige vilkår. Samarbeidet med Utdanningsforbundet gir deg som medlem også en rekke andre tilbud du kan benytte deg av. Her er noen eksempler:

- Swedbank tilbyr boliglån med svært god rente
- Dnb-kort med svært gunstig spare- og kredittrente
- Riksteatret gir 20 prosent rabatt på alle sine forestillinger
- Avis tilbyr faste lave priser på bil-utleie
- Dagsavisen gir halv pris på alle typer abonnement
- Esso Mastercard gir 50 øre i rabatt pr. liter diesel og bensin

Mer informasjon om disse tilbud finner du på www.folkehogskolene.net/nf eller på www.udf.no.

IDÉ- OG PRINSIPPPROGRAM VEDTATT

Med mindre endringer vedtok landsmøtet forslaget til nytt idé- og prinsippprogram fra styret og programnemnda. Programmet er strukturert i tre deler. Første del er selve idé- og verdigrunnlaget til frilynt folkehøgskole, andre delen et kortfattet prinsippprogram og siste delen definerer prioriterte områder for Folkehøgskoleforbundet i perioden 2013 til 2017.

Idé- og verdigrunnlaget er bygd opp av tekster om idé-grunnlag og verdigrunnlag med tilhørende menneske- og samfunnsyn. Dette er fundamentet for vår skole-, dannelses- og læringssyn.

Prinsippdelen peker på at Folkehøgskoleforbundet skal arbeide for en fri og aktuell folkehøgskole, basert på det menneskesyn, samfunnsyn og skolesyn som er redegjort for i første delen. Dette innebærer at Folkehøgskoleforbundet skal arbeide for:

- den enkeltes frihet, utvikling og myndiggjøring, slik at alle uansett bakgrunn, kan utvikle sitt engasjement og mot til meningsfull deltagelse i de store og små sammenhenger man inngår i
- et åpent, inkluderende, demokratisk og bærekraftig samfunn der alle deltar i solidaritet og med gjensidig respekt for det menneskelige mangfold og naturen
- gode rammer for en fri og framtidig rett folkehøgskole der alle har en reell praktisk og økonomisk mulighet til å delta
- en attraktiv, god og bærekraftig arbeidsplass for alle ansatte

Siste delen lister opp elleve områder styret skal ha et spesielt fokus på i sitt arbeid fram mot landsmøtet i 2017. Styret skal utarbeide mer detaljert handlingsplan for landsmøteperioden (2 år) og skal rapportere hvordan det har gått gjennom årsmeldingen på landsmøtet i 2015 og 2017.

Fullstendig idé- og prinsippprogram med prioriterte områder finner du på www.folkehogskolene.net/nf.

DET NYE STYRET

Valgnemndas innstilling ble bifalt av landsmøtet. Øyvind Brandt ble enstemmig valgt som leder for to nye år. Henning Iversen, lærer ved Toten folkehøgskole ble valgt inn som nytt medlem av styret, mens Siri Skjerve, lærer ved Ringebru folkehøgskole, under valget ble flyttet opp til første varaplass, og møter derfor fast i styret.

Elin Evenrud, Holtekilen folkehøgskole, Britt Soot, Follo folkehøgskole og Haldis Brubæk, Romerike folkehøgskole ble gjenvalgt som styremedlemmer.

Vi takker Tore Haltli, Sund folkehøgskole, som med landsmøtet avsluttet mange års innsats i styret.

NY RÅDGIVER FOR PEDAGOGISK UTVIKLINGSARBEID

Sindre Findal Vinje er tilsatt som ny rådgiver for det felles pedagogiske utviklingsarbeidet i Folkehøgskoleforbundet. Sindre har bred teoretisk

og praktisk bakgrunn og har den kraften vi trenger i fortsettelsen for det pedagogiske utviklingsarbeidet. Han startet i stillingen 1. april.

Sindre Findal Vinje kommer fra stilling som rektor i ungdomsskolen og har bred pedagogisk erfaring fra både offentlig og privat skole samt næringslivet, hvor han blant annet har vært daglig leder av et læremiddelfirma. Sindre er allmennlærerutdannet og har blant annet hovedfag i historie. Han er videre i ferd med å avslutte en master i pedagogikk med spesialie i utdanningsledelse samt Rektorskolen.

ØYVIND BRANDT

INFORMASJONSSEMINAR

Informasjonskontoret for folkehøgskolen er i full gang med å planlegge høstens informasjonsseminar og vi håper å kunne presentere et program som er minst like inspirerende som fjorårets.

Etter tilbakemeldinger fra deltakerne fra tidligere informasjonsseminar, har vi i år valgt å plassere seminaret i Oslo – nærmere bestemt på et helt nytt hotell ved siden av Mathallen. Det betyr at vi kan få spennende matinspirasjon, hvilket er med fullt overlegg fra IFs side, da EPSI-undersøkelsen viste at maten er der folkehøgskolene har størst forbedringspotensial.

Informasjonsseminaret arrangeres **fra lunsj 16. september til lunsj 18. september** og foreløpige temaer er arbeid med skoleprofil, nye sosiale medier og metoder for å bruke klager positivt. I tillegg håper vi å kunne gi gode innspill på endringer blant ungdommer og en titt inn i framtiden da vi registrerer at mange skoler jobber med større endringer i linjetilbudene sine for å tilpasse seg nye ønsker og behov i målgruppen.

Vi håper å se representanter fra alle IF-skolene på informasjonsseminaret.

INSTAGRAM OG TWITTER

Undersøkelser viser at de yngste brukerne av sosiale medier er på full vei over fra Facebook til Instagram og Twitter. Dette angivelig fordi foreldre og beste-foreldre har overtatt Facebook og da er det mindre spennende å være der.

Facebook er fortsatt langt det største sosiale mediet, også for de yngste, men IF ser det som viktig å være til stede der målgruppen er og vi har derfor begynt å trappe opp vår tilstedeværelse på både Instagram og Twitter.

På Instagram og Twitter heter vi **@Folkehøgskolene** og vi oppfordrer alle som er til stede i de to mediene om å følge oss.

I tillegg oppfordrer vi dere – og elevene deres – til å tagge flotte bilder til **#FHSliv** på Instagram. Bilder med denne taggen kan bli brukt av oss på Facebook, Instagram og i neste års katalog.

NESTE ÅRS KATALOG

Vi har allerede startet opp arbeidet med neste års katalog. I årets katalog tok vi bilder av elever i deres miljø på skolene og i neste års katalog vil vi ta det steget helt ut og ha med mer aktivitet i bildene.

Vi kommer også til å bruke Instagram-bilder tatt av folkehøgskole-elever selv, og håper dette kan gi målgruppen et enda bedre inntrykk av hva det vil si å gå på folkehøgskole.

DORTE BIRCH

KJØTTFRI DAG FOR BÆREKRAFTIG UTVIKLING

Kjøttfri dag på Fosen folkehøgskole. Foto FIVH

Framtiden i våre hender og Grønn Hverdag har kontaktet alle folkehøgskolene i landet, og oppfordret dem til å innføre «Kjøttfri mandag». Flere skoler har allerede sluttet seg til kampanjen, deriblant Fosen, Nordmøre, Høgtun, Rønningen og Åsane folkehøgskole.

Kjøttfri dag på skolen er også noe Internasjonalt Utvalg for folkehøgskolen (IU) oppfordrer folkehøgskolene til å innføre, som et enkelt og rimelig

handlingsalternativ. Å spise mindre kjøtt frigjør jordbruksareal vi trenger for å fø en økende befolkning, hindrer avskoging, beskytter ville dyr og planter, reduserer forurensingen, gir mindre lidelse hos dyrene, og frigjør penger til økologisk og dyrevennlig mat. I dag står kjøttproduksjon i verden for over 18 % av verdens klimagassutslipp. Hvis alle i Norge innfører en ekstra kjøttfri dag i uka, gir det kutt i klimagassutslipp som tilsvarer 360.000 biler. (Kilde: FIVH). IU håper at flere folkehøgskoler henger seg på og innfører kjøttfri dag.

Reise-Bistand linjen ved Grenland folkehøgskole. Foto: Grenland folkehøgskole.

GRENLAND, ÅRETS FØRSTE FAIRTRADE-FOLKEHØGSKOLE

I januar ble Grenland godkjent som årets første Fairtrade-folkehøgskole, og nummer 8 i rekken av Fairtrade-folkehøgskoler i Norge. Grenland folkehøgskole serverer nå Fairtrade-merket kaffe, te og sukker til elever og ansatte.

Begivenheten ble markert på en morgensamling, i mars fikk skolen besøk av Fairtrade Norge for mer kunnskap om Fairtrade merkeordningen. Skolens nye linje, Reise-bistand, tok utfordringen og laget en morsom informasjonsfilm som ble vist på morgensamlingen. Filmen er å finne på Grenland folkehøgskole sine nettsider. I tillegg til lærerik og god underholdning fikk hver korridor på internatet utdelt en pakke med Fairtrade kakao til prøvesmak. IU gratulerer!

INTERNASJONALT UTVALG FOR FOLKEHØGSKOLEN (IU) 30 ÅR

1. august i år er det 30 år siden IU ble etablert som et utvalg under Folkehøgskolerådet. Dette vil IU markere ved å gi ut et hefte om folkehøgskolenes internasjonale engasjement. I den forbindelse har IU sendt ut en spørreundersøkelse til alle folkehøgskolene i Norge for å få oppdatert informasjon om hvilket internasjonalt engasjement skolen har i dag, og ser for seg å ha de neste 5 årene. Det gjøres mye bra og viktig arbeid på skolene, samtidig ser IU at det er stort potensiale når det gjelder utvikling av mange skolars internasjonale engasjement.

Folkehøgskolenes suksesshistorier og ønsker for framtidig internasjonalt engasjement var også et tema på seminaret IU arrangerte i februar, som en del av IUs fagfelleprosess (les mer om saken i denne utgaven av Folkehøgskolen). Det er viktig å stoppe opp og ta seg tid til å evaluere og se på hvordan folkehøgskoler kan være pionerer i å skape internasjonalt engasjement og danne globale medborgere. Dette håper IU å være med å bidra til gjennom kartleggingen og fagfelleprosessen.

STØTTEANNONSER TIL FOLKEHØGSKOLEN

AGDER FOLKEHØGSKOLE

4640 Søgne
Tlf.: 38 16 82 00
Rektor: Reidar Nilsen
www.agder.fhs.no

ARBEIDERBEVEGELSENS FOLKEHØGSKOLE, RINGSAKER

2390 Moelv
Tlf.: 62 35 73 70
Rektor: Ola Bergum
www.afr.fhs.no

BUSKERUD FOLKEHØGSKOLE

3322 Darbu
Tlf.: 31 90 96 90
Rektor: Trygve Agdestein Vinje
www.buskerud.fhs.no

BØMLO FOLKEHØGSKOLE

5437 Finnås
Tlf.: 53 42 56 50
Rektor: Magne Grøneng Flokenes
www.bomlo.fhs.no

ELVERUM FOLKEHØGSKOLE

2408 Elverum
Tlf.: 62 43 52 00
Rektor: Åsmund Mjelva
www.elverumfhs.no

FANA FOLKEHØGSKOLE

5259 Hjellegstads-Bergen
Tlf.: 55 52 63 60
Rektor: Dagfinn Eggen
www.fana.fhs.no

FJORDANE FOLKEHØGSKOLE

Boks 130, 6771 Nordfjordeid
Tlf.: 57 88 98 80
Rektor: Arne Hagen
www.fjordane.fhs.no

FOLLO FOLKEHØGSKOLE

1540 Vestby
Tlf.: 64 98 30 50
Rektor: Magnar Osland
www.follo.fhs.no

FOSEN FOLKEHØGSKOLE

7100 Rissa
Tlf.: 73 85 85 85
Rektor: Wiggo Sten Larsen
www.fosen.fhs.no

HADELAND FOLKEHØGSKOLE

2760 Brandbu
Tlf.: 61 33 96 00
Rektor: Tor Kristen Grindaker
www.hafos.no

HALLINGDAL FOLKEHØGSKOLE

3550 Gol
Tlf.: 32 07 96 70
Rektor: Terje Leren
www.hallingdal.fhs.no

HARDANGER FOLKEHØGSKOLE

5781 Lofthus
Tlf.: 53 67 14 00
Rektor: Trond Instebø
www.hardanger.fhs.no

IDRETTSSKOLEN – NUMEDAL FOLKEHØGSKOLE

3626 Rollag
Tlf.: 31 02 38 00
Rektor: Sølvi Pettersen
www.idrettsskolen.com

JÆREN FOLKEHØGSKULE

4352 Kleppe
Tlf.: 51 78 51 00
Rektor: Dag Folkvord
www.jarenfhs.no

KARMØY FOLKEHØGSKULE

4291 Kjøpervik
Tlf.: 52 84 61 60
Rektor: Kjell Arne Medhaug
www.karmoy.fhs.no

LOFOTEN FOLKEHØGSKOLE

8310 Kabelvåg
Tlf.: 76 06 98 80
Rektor: Brynjar Tollefsen
www.lofoten.fhs.no

MANGER FOLKEHØGSKULE

5936 Manger
Tlf.: 56 34 80 70
Rektor: Geir Rydland
www.manger.fhs.no

MØRE FOLKEHØGSKULE

6151 Ørsta
Tlf.: 70 04 19 99
Rektor: Odd Arve Steinvåg
www.more.fhs.no

NAMDALS FOLKEHØGSKOLE

7870 Grong
Tlf.: 74 33 20 00
Rektor: Bjørn Olav Nicolaisen
www.namdals.fhs.no

NANSENKOLEN

2609 Lillehammer
Tlf.: 61 26 54 00
Rektor: Heidrun Sørlie Røhr
www.nansenskolen.no

NESTOR SENIORUTVIKLING

3159 Melsomvik
Tlf.: 33 33 55 00
Rektor: Jon Edgard Karlsen
www.nestorutvikling.no

NORDISKA FOLKEHØGSKOLAN

Box 683-SE-442 31 Kungälv,
Sverige
Tlf.: 00 46 303 20 62 00 vx
Rektor: Hans-Åke Höber
www.nordiska.fhsk.se

NORDMØRE FOLKEHØGSKULE

6650 Surnadal
Tlf.: 71 65 89 00
Rektor: Kristian Lund Silseth
www.nordmore.fhs.no

NORD-NORSK PENSJONISTSKOLE

8920 Sømna
Tlf.: 75 02 92 80
Rektor: Einar Jakobsen
www.nordnorsk-pensjonistskole.no

PASVIK FOLKEHØGSKOLE

9925 Svanvik
Tlf.: 78 99 50 92
Rektor: Ketil Foss
www.pasvik.fhs.no

PEDER MORSET FOLKEHØGSKOLE

7584 Selbustrand
Tlf.: 73 81 20 00
Rektor: Einar Hermansen
www.pedermorset.no

RINGEBU FOLKEHØGSKULE

2630 Ringeby
Tlf.: 61 28 43 60
Rektor: Rolf Joar Stokke
www.ringebu.fhs.no

RINGERIKE FOLKEHØGSKOLE

3510 Hønefoss
Tlf.: 32 17 99 00
Rektor: Morten Eikenes
www.ringerike.fhs.no

ROMERIKE FOLKEHØGSKOLE

2050 Jessheim
Tlf.: 63 97 09 10
Rektor: Gry Husum
www.romerike.fhs.no

SELJORD FOLKEHØGSKULE

3840 Seljord
Tlf.: 35 05 80 40
Rektor: Terje Heggernes
www.seljord.fhs.no

SETESDAL FOLKEHØGSKULE

4747 Valle
Tlf.: 924 23 106
Rektor: Lene Dyrkorn
www.setesdal.fhs.no

SKIRINGSSAL FOLKEHØGSKOLE

3232 Sandefjord
Tlf.: 33 42 17 90
Rektor: Knut Søyland
www.skiringssal.fhs.no

SKJEBERG FOLKEHØGSKOLE

1747 Skjeberg
Tlf.: 69 16 81 04
Rektor: Charlotte Sørensen
www.skjeberg.fhs.no

SKOGN FOLKEHØGSKOLE

7620 Skogn
Tlf.: 74 08 57 20
Rektor: Jan Kjetil Haugen
www.skogn.fhs.no

SOGNDAL FOLKEHØGSKULE

Pb 174, 6851 Sogndal
Tlf.: 57 62 75 75
Rektor: Mai-Evy Bakken
www.sogndal.fhs.no

SOLBAKKEN FOLKEHØGSKOLE

2100 Skarnes
Tlf.: 62 96 70 70
Rektor: Rune Sødal
www.solbakken.fhs.no

SOLTUN FOLKEHØGSKOLE

9440 Evenskjer
Tlf.: 77 08 99 30
Rektor: Marit E. Hetmann
www.soltun.fhs.no

SUND FOLKEHØGSKULE

7670 Inderøy
Tlf.: 74 12 49 00
Rektor: Tore Haltli
www.sund.fhs.no

SUNNHORDLAND FOLKEHØGSKULE

5455 Halsnøy Kloster
Tlf.: 53 47 01 10
Rektor: Mona Økland
www.sunnfolk.no

TONEHEIM FOLKEHØGSKOLE

2322 Ridabu
Tlf.: 62 54 05 00
Rektor: Jon Krognest
www.toneheim.no

TOTEN FOLKEHØGSKOLE

2850 Lena
Tlf.: 61 14 27 00
Rektor: Live Hokstad
www.toten.fhs.no

TRONDARNES FRILYNT FOLKEHØGSKOLE

9404 Harstad
Tlf.: 77 04 00 77
Rektor: Tove Hallan
www.trondarnes.fhs.no

TRØNDERTUN FOLKEHØGSKULE

7227 Gimse
Tlf.: 72 85 39 50
Rektor: Ronald Nygård
www.trondertun.no

VEFSN FOLKEHØGSKOLE

8665 Mosjøen
Tlf.: 75 17 24 11
Rektor: Leif Klæboe
www.vefsnfolkehogskole.no

VOSS FOLKEHØGSKULE

5700 Voss
Tlf.: 56 52 90 40
Rektor: Lasse Sandberg
www.voss.fhs.no

ÅL FOLKEHØGSKOLE OG KURSSENTER FOR DØVE

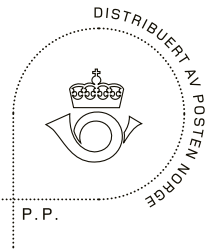
3570 Ål
Tlf.: 32 08 26 00 – TekstTlf.:
32 08 26 01
Rektor: Berglind
Stefansdottir
www.al.fhs.no

ÅSANE FOLKEHØGSKOLE

5109 Hylkje
Tlf.: 55 39 51 90
Rektor: Bjørn Berentsen
www.aasane.fhs.no

B

NORGE

P.P.

B-BLAD

RETURADRESSE:
FOLKEHØGSKOLEFORBUNDET
PB 420 SENTRUM
0103 OSLO

LANDSMØTEBLUES 2013

Når dokker nå alligavel sidde der
--- og eg sidde her,
og årsmøde e godt i gang,
så tenkt'eg å ta ein sang
eller ein blues – ein slags landsmødeblues.

Fyst av alt; velkommen te skolen her i sør.
Mange av dokker har vært her før
Det pleie å ver sol og sommer, men ikkje
akkurat nå
--- sånn kan det gå
møye vind og sus – ein landsmøte blues.

Landsmøde starta med ein sang,
og itte kvart kom me godt i gang.
Det va mange viktige saker i år.
Mange e spente på kossen det går
i dette hus – her e ein landsmøte blues.

Ja, me begynte jo egentlig i går
med Bjørgum og ein dialekt så ikkje adle
forstår.
Men at han kunne spela fekk de fleste med
--- ikkje møye å sei på det
langt fra blues og landsmøte blues.

Adle va enige i at møde va lovligt satt
– så då va det bare å ta fatt.
Men, va sakspapirå på nynorsk eller bokmål
ville någe høre.
Knut forsikra om at de beherska begge
målføre,
så då tar eg ein snus og fortsett landsmøte
blues.

Bonkå med papirer va stor – møye me sko
gjennomgå.
Då tenkt'eg at pausane blir små og få.
Så visst ikkje ting komme skikkeligt på gli,
må ein regna med å bli her ein uges tid,
og ta litt brus og synga landsmøte blues.

Å leda møde i dag va ikkje lett;
sko me ta *for* fyst, eller *i mod* eller e det ett
fett?
Koffer ein rekkefølge ska med stemma i?
Meiningane va mange og kjeften va komt på
gli,
litt konfus – her e ein landsmøte blues.

Med har jobba med yrkesetiske utfordringer
i dag,
og diskutert ulige problemstillinger i lag.
Mange spennande temaer der me kunne
kjenna oss igjen,
og ska me ver etiske lærere eller ein etisk
venn
i våre hus? – Her e ein landsmøte blues.

Ska ordet *frilynt* vera med?
Eller ska me droppa det?
Ska me slå oss samene med NKF eller vera
bare oss?
Ska me stå i samene eller ska me slåss?
Eg tar litt juice og ein landsmøte blues.

Daglig leiar e ein saga blott,
men generalsekretær har me fått,
og tross debatter har det gått veldig bra
Den rosen ska me adle ha.
Leder ner med mann og mus i ein landsmøte
blues.

Så va de spørsmål om distriktslagå sko bestå,
eller om det va på tide å fjerna de nå.
Delte meininger – og det e jo bra,
men Distrikt 6 og Elin blei veldig glad,
i lykkerus – og ein landsmøte blues.

Sko me ha æresmedlemmer, va det neste på
ein lang liste.
Eller sko Dag ver den siste?
Så nå får me feira Dag i kveld,
han beholde tittelen som siste for seg selv
og feire i sus og dus itte landsmøte blues.

Fyste dag av møde e vel i havn,
og nå har me skifta navn.
Ellers blei endringer gjennomgått trinn for
trinn,
og altså; lag e *ud* og forbund e *inn*
et navn i grus – her e ein landsmøte blues.

Då blir det spennande å se kossen det går i
mårå;
om styret får gjennomslag eller må slikka
sårå.
Men stemningen, så langt, har vært god –
bare hus å leverea rød lapp når du må på do,
ein middag i grus og ein landsmøte blues.

Då har eg egentlig sagt de eg sko sei,
så då tror eg bare at eg går min vei.
Men for eg forlade stolen,
både eg og dokker trives resten av tidå her på
skolen
her i hus – slutt på landsmøte blues.

JOHN ÅGE DRØSDAL,
AGDER FOLKEHØGSKOLE